

Gmina podpisała umowę na przebudowę
drogi powiatowej relacji

Grodzisko Dolne - Chałupki Dębniańskie

ZAPROSZENIE

Delegacja z Gminy Grodzisko Dolne w dniach 6 – 7 maja weźmie udział w uroczystościach organizowanych przez władze Gminy Chełmża (województwo kujawsko – pomorskie). Chełmża jest miejscem gdzie znajduje się Czaprak, czyli ozdobne nakrycie konia wezyra Kara Mustafy, głównodowodzącego wojskami tureckimi pod Wiedniem, подарowany katedrze w Chełmży przez króla Jana III Sobieskiego, jako wotum dziękczynne.

Spotkanie to będzie wspaniałą okazją do promowania regionalnej kultury i połączenia historii Czapraka Wezyra i „Turków Grodziskich”.

Podczas uroczystości przy Katedrze w Chełmży, przy Kopcu „Ziemia Polaków” w Kończewicach oraz podczas obchodów 150 – lecia OSP Skąpe „Turki Grodziskie” zaprezentują pokaz musztry paradnej przy akompaniamencie naszej Gminnej Orkiestry Dętej.

Mieszkańców pochodzących z naszej gminy, którzy po II wojnie światowej wyjechali na Pomorze i osiedlili się w takich miejscowościach jak: Chełmża, Dębowa Łąka, Kończewice, Skąpe, Wąbrzeźno i innych okolicznych zapraszamy do wzięcia udziału w tych wydarzeniach.

Szczegółowy program będzie dostępny na stronie internetowej: www.grodziskodolne.pl

Ponadto w numerze m.in:

- Ważna informacja dla rolników dotycząca wypełniania wniosków obszarowych.
- Miniony rok w statystykach jednostek OSP.
- Odróżnić depresję od buntu, zanim zniknie kolejne dziecko.
- 35 - lecie zespołu „Leszczyńska”.
- Letni kalendarz imprez organizowanych przez Ośrodek Kultury

Gmina podpisała umowę na przebudowę drogi powiatowej

W dniu 14 marca została podpisana umowa na wykonanie przebudowy drogi powiatowej nr 1271R relacji Grodzisko Dolne - Chałupki Dębniańskie od skrzyżowania obok Orlika w Grodzisku Nowym do skrzyżowania obok siedziby PGK w Grodzisku Dolnym. Wykonawcą inwestycji została firma Eurovia Polska S. A. z Kobierzyc, która złożyła najkorzystniejszą dla nas ofertę.

Przebudowa drogi polegać będzie poza gruntowną wymianą podbudowy i nawierzchni jezdni również na budowie ciągu pieszo - rowerowego, przebudowie zjazdów do posesji, remoncie istniejących przepustów i budowie nowych, rozbudowie istniejącego oświetlenia w pasie drogowym. Zostanie również wykonane odwodnienie drogi oraz odmulony rów przydrożny.

To obecnie droga w najgorszym stanie technicznym na terenie gminy, wymagająca natychmiastowej przebudowy. Jej przebudowa zgodnie z zakładanym zakresem robót jest możliwa dopiero teraz. Postępowanie scaleniowe na terenie Grodziska Dolnego umożliwiło poszerzenie pasa drogowego, dzięki któremu będzie można wybudować ścieżkę pieszo - rowerową oraz niezbędną infrastrukturę drogową, umożliwiającą skuteczne odprowadzenie wody z jezdni.

W postępowaniu przetargowym wzięło udział 6 firm drogowych. Najkorzystniejszą ofertę złożyła Eurovia Polska S.A. na kwotę 8 784 090,94 zł. Okres realizacji inwestycji wynosi 24 miesiące od dnia podpisania umowy.

Przebudowa drogi odbywać się będzie w systemie „Zaprojektuj i wybuduj” oznacza to, że nieprędko zobaczymy maszyny drogowe na przebudowywanym odcinku drogi. Najpierw w terenie pracować będą inżynierowie, architekci i geodeci, którzy przygotują niezbędną dokumentację, a następnie wymagane pozwolenia. Przewidujemy, że maszyny budowlane pojawią się na tej drodze dopiero późną jesienią tego roku. Do tego czasu zachęcamy do ostrożnej jazdy na tej drodze mając na uwadze troskę o własne bezpieczeństwo i dbanie o własne pojazdy.

Przebudowywana droga będzie posiadać nośność do 11,5

t na oś. Szerokość jezdni będzie wynosić 5,5 metra, szerokość ciągu pieszego 2 metra, a pieszo - rowerowego 3 metry. Droga będzie przebudowywana na odcinku 2 800 metrów, a okres jej trwałości zmęczeniowej wynosić będzie 20 lat. Wzdłuż całego odcinka powstanie oświetlenie drogowe wyposażone w energooszczędne lampy led. Każda posesja będzie mieć zapewniony wjazd do drogi publicznej (dotyczy to również nowopowstałych działek budowlanych po scaleniu). Inwestorem przebudowy drogi powiatowej jest Gmina Grodzisko Dolne na podstawie porozumienia z Powiatem Leżajskim o przekazaniu w zarząd tego odcinka. Na koszty przebudowy składają się środki finansowe pochodzące z trzech źródeł. Pierwszym z nich są pieniądze z Rządowego Funduszu Polski Ład - Programu Inwestycji Strategicznych w kwocie 6 000 000 zł. Pozostałą część pokrywają wspólnie gmina z powiatem. Biorąc pod uwagę wartość inwestycji, na każdą jednostkę przypada kwota 1 392 045,47 zł.

Przebudowa drogi powiatowej wpisuje się w zakres dużych przedsięwzięć drogowych jakie realizuje gmina w ostatnim czasie. Tą przebudową dopinamy szereg inwestycji drogowych służących skomunikowaniu gminy z innymi gminami i powiatami. Przebudowa tej drogi to uzyskanie bezpiecznego dostępu dla pojazdów poruszających się w kierunku drogi krajowej nr 77, do granicy z Gminą Leżajsk. Przebudowane wcześniej odcinki dróg powiatowych od Wólki Grodzkiej do Kopań Żołyńskich oraz od skrzyżowania dróg w Laszczynach do granicy powiatu w kierunku Białobrzeg umożliwiają bezpieczne poruszanie się mieszkańcom w kierunku Gminy Żołyń i Gminy Białobrzegi, a następnie Łańcuta. Całość spina przebudowa odcinka drogi powiatowej od Ronda w Grodzisku Górnym do Orendy w Grodzisku Dolnym powodując, że główne szlaki komunikacyjne na terenie gminy są lepszej jakości i służyć będą mieszkańcom przez wiele następnych lat.

Redakcja

Zdj. Jan Zybyra

Kilka informacji o scaleniu w gminie

Rozpoczęło się scalenie gruntów na terenie miejscowości Grodzisko Górne i Wólka Grodziska. To ostatnie ze scaleń jakie realizowane są na terenie naszej gminy. Tym scaleniem zamykamy sprawy związane z ukształtowaniem terenów i gospodarki rolnej na gruntach na wiele lat i pokoleń. Gmina Grodzisko Dolne jest jedną z nielicznych gmin w Polsce, którym uda się dokonać scalenia wszystkich terenów rolnych w gminie, w tak krótkim czasie. Scalenie na terenie Grodziska Górnego i Wólki Grodzkiej odbywa się w ekspresowym tempie. Prace scaleniowe zakończą się w 2025 roku. W terenie pracują już geodeci, a mieszkańcy mogą zasięgać informacji o przebiegu scalenia, bądź zgłaszać wnioski lub zapytania dotyczące własnych gruntów w biurze geodezyjnym, które znajduje się na pierwszym piętrze Gminnej Biblioteki Publicznej w Grodzisku Dolnym (budynek biblioteki przy stadionie LKS Grodziszczanka). Informujemy przy tej okazji, że postępowanie scaleniowe daje właścicielom gospodarstw i gruntów rolnych wiele możliwości prawnych, ułatwiających obrót gruntami. W trakcie postępowania warto zastanowić się czy nie znieść współwłasności gruntów jeżeli takowe istnieją pomiędzy członkami rodziny, czy nie dokonać zamiany gruntu własnego z gruntem sąsiada, jeżeli dotychczasowy stan w jakiś sposób utrudnia gospodarowanie gruntami, bądź dokonać przeniesienia własności gruntu na innego członka rodziny. Jest to wyjątkowa okazja do uregulowania stanu prawnego bez konieczności ponoszenia w przyszłości często dużych kosztów takich operacji. Jedynym warunkiem zamiany podziału lub przeniesienia własności gruntu na inną osobę jest jednomyślność w tym zakresie przez wszystkie osoby zainteresowane. Tylko i wyłącznie zgodne oświadczenia wszystkich uprawnionych osób będą skutkowały pożądanymi zamierzeniami co do przeznaczenia gruntu. Formularze wniosków do pobrania znajdują się w biurze geodezyjnym, tam też mogą uzyskać Państwo niezbędne informacje jak takie procesy przeprowadzić.

Wszystkie działania i terminy poszczególnych prac scaleniowych będą na bieżąco publikowane na stronach internetowych gminy i starostwa. Dodatkowo informacje będą przekazywane sołtysom i zawieszane na tablicach ogłoszeń w obu miejscowościach.

Jeżeli chodzi o scalenie na terenie Grodziska Dolnego w najbliższym czasie Starostwo Powiatowe w Leżajsku planuje ogłosić postępowanie przetargowe na roboty budowlane związane z zagospodarowaniem poscaleniowym na tym obszarze. Jeżeli zostanie wyłoniony wykonawca po pierwszym ogłoszeniu przetargu, maszyny budowlane wjadą na ten obszar przed początkiem lata. Jak obecnie wiadomo Starosta ponownie prowadzi postępowanie dotyczące tego terenu, stosownie do decyzji Wojewody uchylającej pierwszą decyzję scaleńiową. Uchylenie decyzji scaleńiowej spowodowało konieczność poprawy projektu scalenia. Była to jedyna możliwa droga, aby usunąć nieprawidłowości. Niestety w związku z zaistniałą sytuacją, w dalszym ciągu wstrzymany jest obrót działkami, a także utrudnione są sprawy związane z inwestycjami na tym terenie. Sprawdzeniu podlegają szacunki gruntów oraz przejęcia i transakcje zakupu i sprzedaży gruntów. Na nowo szacowane są straty rolników za uprawy wieloletnie. Ze względu na miejscami błędne i niezgodne z przepisami naliczenie opłat za otrzymane grunty, działki są przeliczane na nowo. Wszystkie te działania wymagają czasu. Planowany termin wydania drugiej decyzji scaleńiowej dotyczącej Grodziska Dolnego to wrzesień bieżącego roku. Wszystkich mieszkańców zainteresowanych uzyskaniem informacji o swojej sytuacji związanej z gruntami prosimy o kontakt z biurem geodetów, które mieści się w budynku OSP w Miasteczku, nr. tel: 885 804 410.

Na pozostałych obiektach scaleńiowych tj. w Chodaczowie, Laszczynach, Zmysłówce i Opaleniskach prace geodezyjne zostały zakończone. Starosta Leżajski wydał decyzje scaleńiowe. Dla mieszkańców Chodaczowa decyzja jest ostateczna, a decyzje Starosty dla mieszkańców Laszczyn, Zmysłówki i Opalenisk utrzymał w mocy Wojewoda Podkarpacki. Starostwo Powiatowe wyłoniło już wykonawcę dokumentacji projektowej na zagospodarowanie terenu, w tym urządzenie dróg dojazdowych do gruntów, który ma wykonać projekt w terminie 2 miesięcy od daty podpisania umowy. Opracowana dokumentacja będzie podstawą wszczęcia postępowania przetargowego na roboty budowlane.

Redakcja

Z życia Rady Gminy

Od ostatniego numeru gazety odbyły się trzy sesje Rady Gminy. Początek roku jest zawsze okresem bardzo intensywnym z powodu planowanych inwestycji oraz spraw bieżących związanych z funkcjonowaniem samorządu.

Na sesji w dniu 3 lutego przyjmowano plany pracy Komisji Stałych Rady Gminy, a także ustalone zostały nowe stawki zwrotu kosztów przewozu młodzieży, dzieci i uczniów do szkół i placówek znajdujących się poza terenem gminy. Uchwalone zostały wysokości i harmonogram udzielania pomocy finansowej Województwu Podkarpackiemu na budowę podmiejskiej kolei aglomeracyjnej oraz podwyższone zostało do 200 procent kryterium dochodowe dla osób objętych wieloletnim programem rządowym „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019 - 2023”. Sesja była również wspaniałą okazją do złożenia życzeń, gratulacji i podziękowań Pani Krystynie Zagrodzkiej - wieloletniej Dyrektorce Gminnej Biblioteki Publicznej, która niedawno przeszła na zasłużoną emeryturę.

W marcu odbyły się dwie sesje. Pierwsza z nich - nadzwyczajna - w dniu 3 marca powodowana była koniecznością podjęcia uchwały w sprawie ustalenia zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie ewidencji zabytków. Podjęcie tej uchwały ma związek z uchwaleniem Rządowego Programu Odbudowy Zabytków w ramach którego właściciele i zarządcy obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków mogą otrzymać dofinansowanie na poprawę stanu obiektu w kwocie nawet do 3,5 mln zł. W związku z tym, że termin naboru wniosków upływał 15 marca bieżącego roku, niezbędnym było podjęcie szczególnych działań umożliwiających gminie wypłatę beneficjentom dotacji na te prace przy zabytkach.

Sesja w dniu 14 marca była sesją szczególną z powo-

du obchodzonego 11 marca Dnia Sołtysa. Przed obradami Przewodniczący Rady Gminy p. Kazimierz Matuшек razem z Wójtem Gminy p. Jackiem Chmurą złożyli sołtysom serdeczne życzenia i podziękowania za trudną, ofiarną i pełną oddania pracę sołtysa. Przypominamy, że w naszej gminie mamy 10 sołtysów. Są to osoby bardzo oddane swojej pracy i mają zaufanie wśród swoich mieszkańców. Współpraca sołtysów z władzami gminy jest bardzo ważna, ponieważ są oni najbliższymi mieszkańcami, dbają o ich interesy oraz wsłuchują się w ich problemy. Wiemy, że praca sołtysa wymaga dużego zaangażowania i odpowiedzialności. Od Waszej pomysłowości i przedsiębiorczości zależy rozstrzygnięcie wielu, często trudnych spraw. Dziękujemy za godne reprezentowanie naszych sołectw i liczymy na dalszą owocną i dobrą współpracę. Wszyscy sołtysi otrzymali drobne upominki, a panie również kwiaty.

Ze spraw bieżących Rada Gminy podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia corocznego Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz uchwałę w sprawie współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Radni zapoznali się z bardzo ważnym dla gminy raportem z wykonania programu ochrony środowiska, który obowiązywał do roku 2021. Raport znajduje się na stronie bip urzędu gminy i stanowi podsumowanie działalności gminy w zakresie ochrony klimatu, gospodarki wodno - ściekowej i gospodarki odpadami.

Mieliśmy okazję również zapoznać się z działalnością ośrodków zdrowia działających na terenie gminy, a także ze sprawozdaniami z realizacji gminnych programów służących wspieraniu rodziny oraz profilaktyką i rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

Osoby zainteresowane przebiegiem obrad wszystkich trzech sesji zapraszamy do obejrzenia nagrań, które znajdują się na stronie internetowej urzędu gminy pod linkiem:

<https://transmisjaobrad.info/channels/104/gmina-grodzisko-dolne>

INWESTYCJE W SKRÓCIE

RAPORT Z PRZEBUDOWY GŁÓWNEJ DROGI

W listopadzie ubiegłego roku rozpoczęliśmy wspólnie z Powiatem Leżajskim przebudowę drogi powiatowej od Ronda w Grodzisku Górnym do Orendy w Grodzisku Dolnym. Ze względu na sprzyjające warunki atmosferyczne prace budowlane na drodze trwały niemalże przez całą zimę. To bardzo dobry wynik. Do chwili obecnej wykonawca zrealizował większość prac drogowych na tym odcinku. Obecnie układane są chodniki w Grodzisku Dolnym i Miasteczku oraz zjazdy do posesji. Możemy zauważyć nowe korytowania rowów przydrożnych oraz utwardzanie poboczy. Powstają nowe zatoki autobusowe. Droga wraz z pasem przydrożnym i infrastrukturą towarzyszącą nabiera nowego kształtu i wyrazu. Ten odcinek drogi powiatowej to ważny węzeł komunikacyjny łączący wszystkie miejscowości wchodzące w skład gminy wzdłuż którego znajdują się najważniejsze obiekty użyteczności publicznej, sakralne, oświatowe, sportowe, gastronomiczne i przemysłowe w naszej gminie. Przebudowa drogi potrwa do końca maja.

**Rządowy Fundusz
Rozwoju Dróg**

CO DALEJ Z BUDOWĄ CHODNIKA W GRODZISKU NOWYM?

W związku z licznymi pytaniami mieszkańców Grodziska Nowego dotyczącymi terminu rozpoczęcia prac związanych z budową chodnika przez tę miejscowość od „Orlika” do granicy miejscowości w kierunku Chodaczowa na odcinku 1,8 km informujemy, że obecnie trwają prace projektowe i związane z uzyskaniem stosownych pozwoleń na realizację zadania. Zgodnie z projektem chodnik będzie przebiegał zaczynając od „Orlika” po prawej stronie jezdni w kierunku Chodaczowa, aby następnie zmienić swój bieg po lewej stronie drogi na wysokości numeru 218. W okolicach tego miejsca zostanie wybudowane również wyniesione przejście dla pieszych mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców polegające na ograniczeniu prędkości przejeżdżających tą drogą pojazdów. Prace budowlane w terenie rozpoczną się prawdopodobnie końcem kwietnia lub na początku maja.

**POLSKI
ŁĄD**

PRZYJAZNY URZĄD DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Dobiega końca realizacja projektu w ramach środków pozyskanych od Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na dostosowanie przestrzeni budynku użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wykonawcy zrealizowali wszystkie prace przewidziane umowami, a przed nami ostateczne rozliczenie projektu. Za kwotę 99 500,00 zł w ramach otrzymanego grantu wykonaliśmy m.in: dwie tablice informacyjne urzędu, oznaczyliśmy taśmą kon-

trastową ciągłą komunikacyjną w budynku. Na drzwiach znajdują się opisy pomieszczeń w języku Braille'a. Wyremontowaliśmy stare pomieszczenie kasy na potrzeby obsługi osób ze szczególnymi potrzebami oraz zakupiliśmy niezbędny do tej obsługi sprzęt biurowy i meble. W czterech miejscach na terenie gminy oznaczyliśmy miejsca postojowe dla osób niepełnosprawnych (parkingi przy Zespołach Szkół w Grodzisku Dolnym i w Grodzisku Górnym oraz przy budynkach ŚDS w Laszczynie i w Zmysłowie).

ZAMONTUJEMY NA TERENIE GMINY MIERNIKI JAKOŚCI POWIETRZA

Z uwagi na pogarszający się stan jakości powietrza, zostaną zamontowane w tym roku w naszej gminie mierniki jakości powietrza obrazujące jego stan. W każdym sołectwie pojawi się tzw. ekosłup, który będzie monitorował następujące wskaźniki: pyły zawieszone, wilgotność, temperaturę i ciśnienie. Kolor słupka będzie się zmieniał wraz ze zmieniającym się stężeniem pyłów. Na budynku Urzędu Gminy zamontowana zostanie tablica zbiorcza z mapą gminy i punktami z lokalizacją mierników, świecących identycznie jak słupki w czasie rzeczywistym. Przy budynku Ośrodka Kultury w Grodzisku Dolnym zostanie umieszczona tablica wyświetlająca parametry jakościowe powietrza.

Ponadto, specjaliści zajmujący się tematyką ekologii poprowadzą warsztaty z zakresu edukacji ekologicznej we wszystkich szkołach z terenu naszej gminy. Głównym celem realizacji tego projektu jest podniesienie świadomości ekologicznej naszych mieszkańców oraz zobrazowanie problemu zanieczyszczonego powietrza i uświadomienie, jak duży wpływ na stan jego jakości mają wyko-

rzystywane przez nas do ogrzewania domów źródła ciepła i to jakimi paliwami ogrzewamy swoje domy. Projekt realizowany jest w ramach Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej pn. „Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Grodzisko Dolne poprzez warsztaty dla dzieci i młodzieży oraz zakup mierników i tablic monitorujących poziom zanieczyszczenia powietrza”. Projekt finansowany jest z środków NFOŚiGW/WFOŚiGW w Rzeszowie. Całkowity koszt inwestycji wyniesie 119 709,00 zł z czego dofinansowanie stanowi kwotę 106 860,00 zł. Instalacje do pomiaru powietrza zostaną zamontowane do końca października bieżącego roku.

Z życia Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Grodzisku Dolnym

Zmiana stawek opłat za wodę i kanalizację w nowym roku

Od 1 stycznia uległy zmianie stawki opłat za wodę i kanalizację dla mieszkańców naszej gminy i tych spoza, podłączonych do systemu wodno - kanalizacyjnego.

Cena wody: W nowej taryfie cena 1 m³ wody wynosi w tym roku 3,23 zł brutto. W 2024 roku wynosić będzie 3,52 zł brutto za 1 m³, a w 2025 roku 3,61 zł brutto za 1 m³.

W całym trzyletnim okresie naliczana będzie stała, comiesięczna opłata abonamentowa w wysokości 5,40 zł brutto.

Cena kanalizacji: Od 1 stycznia 2023 r. cena odbioru ścieków wynosi 5,37 zł brutto za 1 m³. W 2024 roku cena wynosić będzie 5,40 zł brutto za 1 m³, a w 2025 roku 5,43 zł brutto za 1 m³. W całym trzyletnim okresie obowiązywania nowych taryf za odprowadzanie ścieków naliczana będzie comiesięczna opłata abonamentowa w wysokości 5,40 zł brutto.

EDUKACJA EKOLOGICZNA - podsumowanie działalności PSZOK - u

Dbanie o środowisko, w którym żyjemy ma kluczowe znaczenia dla naszego zdrowia. Niezwykle ważna w tym zakresie jest segregacja odpadów, dlatego też od czterech lat mieszkańcy gminy mogą korzystać z działalności Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Grodzisku Dolnym. Każdy rok działalności pokazuje, jak ważną rolę PSZOK pełni w gminnym systemie odbioru odpadów komunalnych, a liczba telefonów związanych z jego funkcjonowaniem (np. co i kiedy można oddać) ukazuje też potrzebę stałego informowania i wyjaśniania zasad jego funkcjonowania. Co prawda ilość oddanych w 2022 roku odpadów jest mniejsza niż w rekordowym 2021 roku tj. 215,3 tony przy 243 tonach w 2021 roku, ale nadal utrzymuje się wysoka liczba korzystających gospodarstw, których w 2022 roku było 1442. Największą ilość odpadów stanowiły odpady wielkogabarytowe, a wśród nich przede wszystkim różnego rodzaju stare i zniszczone meble, co nie dziwi, bo podobnie było w każdym poprzednim roku.

Z prowadzonej ewidencji wynika, że drugą pod względem ilości kategorią odpadów stanowiły odpady powstałe w wyniku prac budowlanych i remontowych jak np. zdemonto-

wana stolarka drzwiowa, okienna czy powstały po przebudowie pomieszczeń gruz, styropian, płytki ceramiczne oraz wchodząca w skład tzw. białego montażu, zużyta armatura. Tego rodzaju odpadów oddano ponad 46 ton i w tym przypadku było to o kilka ton więcej, niż w roku 2021. Należy przypomnieć, iż zgodnie z obowiązującym regulaminem funkcjonowania PSZOK-u gruz, odpady budowlane, rozbiórkowe, remontowe są przyjmowane wyłącznie w ilościach wskazujących, iż pochodzą z drobnych prac budowlanych, remontowych lub rozbiórkowych, wykonywanych samodzielnie przez właściciela lub posiadacza nieruchomości. Jednorazowo mieszkaniowiec gminy może dostarczyć max. 200 kg takich odpadów, nie więcej niż 400 kg w ciągu jednego miesiąca kalendarzowego, a w przypadku styropianu w ilościach 3 m³ i nie więcej niż 100 kg w ciągu 6 miesięcy licząc od daty pierwszej dostawy. W całym okresie funkcjonowania PSZOK-u na stałym i wysokim poziomie utrzymuje się przyjmowanie zużytych opon. W roku 2022 było ich ponad 26 ton. Możliwość przekazania zużytych opon do PSZOK-u to jedno z najważniejszych zadań, jakie realizuje to miejsce. Dzisiaj w naszej gminie nikt

nie może powiedzieć, że nie ma gdzie zutylizować tego rodzaju odpadów. W tym miejscu przypominamy, że PSZOK przyjmuje tylko zużyte opony, które nie są wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej.

Mniej, niż w 2021 roku mieszkańcy przekazali odpadów z tworzyw sztucznych, sprzętu RTV i AGD, bo 22 tony przy prawie 34 tonach w roku poprzednim. To także może świadczyć o tendencji zmniejszania się ilości oddawanych sprzętów użytkowych z gospodarstw domowych. Należy pamiętać, że ten rodzaj odpadów nie ulega biodegradacji, a oddane do PSZOK-u bezużyteczne i wyeksploatowane różne przedmioty są na bieżąco przekazane np. do recyklingu. Osobną grupę odpadów stanowiły odpady niebezpieczne, których utylizacja i unieszkodliwianie może odbywać się jedynie w specjalnie do tego przystosowanych zakładach. Wśród przekazanych w 2022 roku odpadów niebezpiecznych, podobnie jak w latach wcześniejszych, znajdowały się głównie: zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, resztki farb, lakierów, rozpuszczalniki, środki do konserwacji i ochrony drewna, środki ochrony roślin, aerozole, środki do dezynfekcji i dezynsekcji, odpady zawierające rtęć jak np. tradycyjne termometry, świetlówki, zużyte baterie i akumulatory, przepracowane oleje i przeterminowane leki. Przypominamy, że materiałów niebezpiecznych nie wolno wrzucać do odpadów komunalnych zbieranych w trakcie comiesięcznych zbiórek, a właściwym miejscem ich oddawania jest PSZOK, wyposażony w specjalne miejsce i pojemniki do ich przechowywania, w których oczekują na transport do miejsc utylizacji. Należy również przypomnieć, że elektrośmieci zawierają wiele szkodliwych substancji, które zmieszane z innymi odpadami, czy porzucone na dzikich wysypiskach, niszcząc uwalniają toksyczne związki do gleby, a następnie do wód i łańcuchów pokarmowych organizmów żywych. Zmieszanie z innymi odpadami baterii powoduje wprowadzenie do środowiska przyrodniczego niebezpiecznych metali ciężkich, dlatego kładzie się tak duży nacisk, by zużyte baterie nie były mieszane z innymi odpadami, a trafiały do osobnych miejsc ich gromadzenia. Takie miejsca oprócz PSZOK-u są np.

w wielu sklepach i szkołach. Do bardzo niebezpiecznych odpadów zaliczamy również przeterminowane leki, które można przekazać do PSZOK - u. Pamiętajmy też, że z uwagi na ogromne ryzyko skażenia środowiska i bezpośrednie zagrożenie dla naszego życia i zdrowia kategorycznie zabronione jest wrzucanie (wylewanie) przeterminowanych leków do kanalizacji czy pozbywanie się ich w inny niedopuszczalny sposób. Miejmy wszyscy świadomość, że każdy z nas ma wpływ na ochronę środowiska i nasze zdrowie, a regularnie prowadzona segregacja odpadów w naszych gospodarstwach to jedno z najważniejszych zadań, mające wpływ na to, w jakim środowisku będziemy żyć. Warto też wspomnieć, że na terenie PSZOK - u znajdują się kontenery Polskiego Czerwonego Krzyża (PCK), do których można wrzucać w dobrym stanie odzież, obuwie, plecaki, torebki i zabawki.

Zapraszamy mieszkańców Gminy Grodzisko Dolne do korzystania z działalności PSZOK, który otwarty jest dwa razy w tygodniu: Wtorek 13.00 - 17.00 i Sobota 9.00 - 13.00. (zlokalizowany w Grodzisku Dolnym obok tzw. byłej „wiaty horteksowej”). Mieszkańcy mający problem z transportem odpadów na PSZOK mogą skorzystać z usługi transportowej oferowanej przez spółkę. W tym celu należy zgłosić się do biura lub zatelefonować na numer tel: (17) 243 64 66 i ustalić dzień i miejsce odbioru odpadów.

M. Ordyczyński

Artykuł powstał w ramach zadania pn. „Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Grodzisko Dolne poprzez warsztaty dla dzieci i młodzieży oraz zakup mierników i tablic monitorujących poziom zanieczyszczenia powietrza” dofinansowanego z Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej NFOŚiGW/ WFOŚiGW w Rzeszowie.

PGK Sp. z o.o. - informacja handlowa

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Grodzisku Dolnym poza prowadzeniem podstawowej działalności gospodarczej, jaką jest utrzymanie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w gminie, świadczy również następujące usługi:

- usługi minikoparką: przyłącza wodno-kanalizacyjne, wykopy pod fundamenty, drenaże, równanie terenu i inne prace ziemne;
- prace remontowo – budowlane: wykończenia wnętrz, układanie kostki brukowej, montaż ogrodzeń;
- sprzedaż piasku żółtego na cele budowlane;
- wywóz nieczystości z przydomowych zbiorników: szamba, przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Szczegółowe informacje można uzyskać pod numerami: tel. komórkowe: 535-643-388, 535-644-151 tel. stacjonarny: 17 243 64 66, lub w biurze spółki.

Ogłosiliśmy przetarg na rozbudowę kanalizacji

W dniu 10 marca spółka ogłosiła przetarg na realizację zadania pn. „Budowa sieci kanalizacji w miejscowości Laszczyny, Zmysłówka, Opaleniska i Grodzisko Dolne oraz rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Zmysłówka”. To kontynuacja podpisanej w styczniu umowy z Podkarpackim Urzędem Marszałkowskim w Rzeszowie na realizację tego zadania.

Przypominamy, że spółka otrzymała wsparcie w wysokości 3 mln zł na wykonanie ponad 12 km sieci kanalizacyjnej wraz z czterema przepompowniami ścieków oraz sieci wodociągowej o długości ok. 100 mb.

Zakres przetargu obejmuje wykonanie kanalizacji w m. Zmysłówka Wesola, Grodzisko Dolne i w części m. Opaleniska, oraz odcinka sieci wodociągowej w Zmysłówce. Rozbudowa odbywać się będzie przy wsparciu finansowym z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, z którego to programu zostały przyznane spółce środki finansowe.

Szczególnie ważnym elementem inwestycji będzie rozbudowa sieci kanalizacji w kierunku Opalenisk. Obecnie, cała ta miejscowość w raz ze znaczną częścią Zmysłówki jest pozbawiona dostępu do sieci. Z uwagi na oddalenie tych miejscowości od dotychczas biegnących linii ka-

nalizacyjnych niemożliwym było bez poniesienia dużych środków finansowych wykonanie połączenia tych miejscowości z istniejącą siecią. Teraz będzie to możliwe.

Otwarcie ofert nastąpi 14 kwietnia. Na bieżąco będziemy informować o wszystkich postępach związanych z przetargiem i realizacją inwestycji.

Wszystkich mieszkańców zainteresowanych przebiegiem trasy rozbudowywanej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej prosimy o kontakt z Panem Mariuszem Dubiel pod numerem telefonicznym 535 643 388 lub kontakt do siedziby spółki pod numerem 17 243 64 66 od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00-15.00. Otrzymają Państwo informacje o projektowanej linii przebiegu sieci, a także o możliwościach i terminach wykonania przyłączy kanalizacyjnych, kosztach realizacji tych przyłączy i innych sprawach.

Błotny problem na naszych drogach

Sezon prac polowych już się zaczął. Razem z nim pojawiły się również problemy, widoczne szczególnie na drogach publicznych. Błoto, ziemia a nawet obornik na naszych drogach to niestety coraz częstszy widok. Rolnicy posiadają coraz większe maszyny, które zabierają za kołami ogromne ilości błota i ziemi, które pozostawiają na drogach. **Rolniku! Pamiętaj, że zanieczyszczenia które zostawiasz na drodze obniżają przyczepność pojazdów do nawierzchni. Jeżeli pozostawione przez Ciebie błoto będzie powodem wypadku, kolizji drogowej lub innego zdarzenia na drodze zostaniesz pociągnięty do odpowiedzialności odszkodowawczej za to zdarzenie.**

Wyjeżdżając na drogę publiczną, po skończonej pracy na polu, powinieneś oczyścić koła ciągnika i maszyny rolniczej, tak aby nie zanieczyszczać nawierzchni drogi. Jeżeli wyjechałeś na drogę i widzisz, że koła twoich maszyn pozostawiły błoto na drodze, powinieneś się zatrzymać, ustawić na drodze - od momentu gdzie zostawiłeś błoto - trójkąt ostrzegawczy i usunąć szpadlem, miotłą lub szczotką zanieczyszczenie z drogi.

Zanieczyszczenie drogi jest kwalifikowane jako wykroczenie i poza obowiązkiem jej oczyszczenia grożą takie sankcje jak:

- mandat w wysokości 1 500 zł

- poniesienie kosztów usunięcia błota przez firmę zewnętrzną (koszt nawet 5 000 zł),
- jeżeli dojdzie do wypadku, w którym kierowca lub pasażer odniesie obrażenia ciała - kara pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8,
- obowiązek pokrycia kosztów odszkodowania za uszkodzenie mienia lub za uszczerbek na zdrowiu kierowcy i pasażerów pojazdów.

Jeżeli doszło do zanieczyszczenia drogi przy pracach polowych, posprzątajmy po sobie. Nie stwarzajmy zagrożenia dla siebie i innych.

Ważna informacja dla rolników dotycząca wypełniania wniosków obszarowych

- **Od 15 marca** można składać za pośrednictwem aplikacji **eWniosekPlus** wnioski o przyznanie dopłat bezpośrednich. W tym roku płatności bezpośrednie są realizowane jako interwencja Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023 - 2027. W ramach tych płatności kontynuowane są dotychczas realizowane programy, ale również wprowadzone są nowe, będące połączeniem wymogów zazielenienia i zasad wzajemnej zgodności. Kłaść się będzie większy nacisk na kwestie klimatyczne i środowiskowe oraz od spełnienia tych warunków uzależnione będzie otrzymanie pełnego wsparcia. Niedostosowanie się do nich może skutkować zmniejszeniem kwoty płatności.
- **Od 15 marca do 15 maja** bezpłatną pomocy w wypełnianiu wniosków oraz kompleksowe doradztwo będzie realizował Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Leżajsku ul. Mickiewicza 82, 37-300 Leżajsk (były budynek BOŚ, obok KRUS) w dni robocze w godz. 7.30 - 15.30.
- **Od 11 kwietnia** pomoc w wypełnianiu wniosków o przyznanie dopłat bezpośrednich będzie można również, jak co roku, uzyskać w Urzędzie Gminy w Grodzisku Dolnym, w dni robocze w godz. 7:30 - 15:30. **Obowiązuje rejestracja telefoniczna pod nr tel: (17) 242 82 65.**

WAŻNE! W urzędzie gminy obsługiwani będą tylko i wyłącznie rolnicy posiadający do 10 ha gruntów ornych i wnioskujący o przyznanie dopłat bezpośrednich w zakresie podstawowym. Pozostałych rolników zapraszamy do Leżajska do przedstawicieli PODR.

Przypominamy, że wnioski o przyznanie płatności wraz z załącznikami są przyjmowane przez Agencję bez pomniejszania dopłat **od 15 marca do 15 maja 2023 roku**. Tradycyjnie dokumenty będzie można dostarczać również po tym terminie, ale za każdy roboczy dzień opóźnienia płatność będzie pomniejszana o 1 procent. Z kolei korekt we wnioskach bez konsekwencji finansowych będzie można dokonywać do 31 maja 2023 roku. Po tej dacie płatności do powierzchni objętych zmianami będą również obniżane o 1 procent za każdy dzień zwłoki. Zarówno w przypadku składania wniosków, jak i wprowadzania w nich modyfikacji, ostateczny termin to 9 czerwca 2023 roku.

Uwaga: 30 kwietnia gmina kończy sprzedaż węgla po preferencyjnej cenie

Bardzo szybkimi krokami zbliża się koniec realizacji umowy w zakresie dystrybucji węgla dla mieszkańców, jaką podpisała gmina z Polską Grupą Górniczą S.A. Sprzedaż możliwa jest na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 października 2022 roku o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych. Przypominamy, że gmina sprzedaje węgiel po cenie 1 900 zł brutto za tonę. W cenę nie wlicza się kosztów transportu, który ustala skład węgla. Do tej pory rozpatrzyliśmy pozytywnie ponad 1100 wniosków i sprzedaliśmy ponad 1600 ton węgla.

Przypominamy, że każde gospodarstwo domowe w tym sezonie grzewczym (2022/2023) w ramach preferencyjnego zakupu może kupić maksymalnie 3 tony węgla. Wszystkich tych, którzy jeszcze nie złożyli wniosku lub nie wyczerpali limitu jaki przysługuje im w zakresie zakupu paliwa stałego zapraszamy do urzędu gminy. Czasu jest coraz mniej. Nie wiadomo jak kształtować będą się ceny węgla w kolejnych miesiącach.

WAŻNE. Osoby, które zapłaciły za węgiel proszone są o możliwie szybki odbiór ze składu. Prosimy nie zwlekać z odbiorem. Obecnie węgiel dostarczany jest na skład zgodnie z zapotrzebowaniem i złożonymi wnioskami. Może okazać się, że zwlekając z odbiorem węgla może go nie być na składzie. Obecnie awizacja w kopalni przebiega wolniej niż w roku ubiegłym i na transport gmina czeka około tygodnia od złożenia awizacji. Mając na uwadze powyższe, planujemy 14 kwietnia złożyć ostateczne zamówienie na węgiel w kopalni. **Prosimy zatem najlepiej do 7 kwietnia podjąć decyzję czy zakupić węgiel przez gminę.** Po 17 kwietnia będzie nam trudno zrealizować zamówienie, a tym samym wnioski złożone do urzędu gminy o zakup węgla po tym dniu mogą zostać rozpatrzone negatywnie. W sprawach związanych ze składaniem wniosków lub jego odbiorem prosimy o kontakt z urzędem gminy pod nr. tel: **(17) 242 82 65.**

Wiosna w polu - rolniku pamiętaj o bezpiecznym stosowaniu oprysków

Coraz cieplejsze dni sprawiają, że gospodarze wyjeżdżają na swoje pola, doglądają ziemię i uprawy oraz wykonują pierwsze opryski. Są one niezbędne dla zapewnienia ochrony przed szkodnikami, chwastami i różnymi chorobami, na które są narażone rośliny.

Rolniku – Pamiętaj! Środki ochrony roślin kupuj zawsze od sprawdzonych sprzedawców i stosuj je zgodnie z etykietą. Preparaty z niewiadomych źródeł mogą być niebezpieczne i nieskuteczne. Ważne jest również przechowywanie tych preparatów. **Zawsze powinny znajdować się w miejscu, gdzie nie będą narażone na działanie promieni słonecznych i wysokie temperatury, oraz w miejscu niedostępnym dla dzieci.**

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa zaleca:

- stosować wyłącznie środki ochrony roślin dopuszczone do obrotu i stosowanie ich na podstawie zezwoleń lub pozwoleń wydanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi;
- używać pestycydów zgodnie z warunkami podanymi na etykiecie;
- wybierać środki ochrony roślin, które minimalizują negatywny wpływ zabiegów chemicznych na organizmy, których nie chcemy się pozbyć;
- nie stosować preparatów toksycznych dla pszczoł w okresie kwitnienia upraw oraz w okresie kwitnienia chwastów;
- przeprowadzać zabiegi po zakończonych lotach zapylaczy;
- przestrzegać minimalnej odległości od pasiek;
- przestrzegać terminów prewencji;
- wstrzymać się z zabiegami, gdy warunki sprzyjają znoszeniu cieczy użytkowej (np. wiatr)

Opryski ochronne najlepiej wykonywać wieczorem, gdy zajdzie słońce. Jest to bardzo ważne dla bezpieczeństwa owadów zapylających, przede wszystkim pszczoł, które są szczególnie narażone na trujące działanie tych chemicz-

nych środków. Aby chronić owady, bez których rolnictwo nie miałoby racji bytu wprowadzono ogólne zasady i terminy stosowania oprysków. Ochrona pszczoł i innych zapylaczy podczas stosowania chemii rolniczej jest wymogiem prawnym. Rolnikom, którzy nie zastosują się do przepisów, grozi grzywna lub kary ograniczające ich wolność – nawet do pięciu lat więzienia.

Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa przypomina rolnikom o obowiązku przeprowadzania okresowych badań potwierdzających sprawność techniczną sprzętu, który jest używany do stosowania ochrony roślin. Obowiązkowym badaniom podlegają m.in: opryskiwacze ciągnikowe i samobieżne polowe urządzenia przeznaczone do zaprawiania nasion oraz sprzęt samobieżny lub ciągnikowy przeznaczony do stosowania środków ochrony roślin w formie granulatu.

Badania nowego sprzętu do stosowania środków ochrony roślin przeprowadza się nie później niż po upływie 5 lat od dnia jego nabycia. Następnie badanie przeprowadza się w odstępach czasu nie dłuższych niż 3 lata.

Pod adresem <http://piorin.gov.pl/srodki-ochrony-roslin/rejestry/> dostępny jest rejestr podmiotów prowadzących badania w zakresie potwierdzenia sprawności technicznej sprzętu.

Zachęcamy rolników również do uczestnictwa w szkoleniach w zakresie stosowania środków ochrony roślin.

Pierwszy termin naboru wniosków o zwrot akcyzy za nami

Zakończył się nabór wniosków o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej. W okresie od 1 do 28 lutego rolnicy złożyli 408 wniosków (33 wnioski więcej niż w roku ubiegłym) na ponad 2 628 hektarów powierzchni użytków rolnych.

Do rolników trafi ogółem ponad 217 tys. zł. Pieniądze wypłacane będą 28 kwietnia 2023 roku.

Kolejny nabór wniosków o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie paliwa rolniczego rozpocznie się 1 sierpnia i potrwa do 31 sierpnia.

Miniony rok w statystykach jednostek OSP

W tradycji grodziskiej Ochotnicze Straże Pożarne zajmują bardzo ważne miejsce. W świadomości mieszkańców nie tylko chronią przed żywiołami, ale również integrują lokalną społeczność. Mundur strażaka pełni ważną rolę wychowawczą, a sami strażacy wraz ze sztandarami obecni są zawsze podczas uroczystości państwowych i kościelnych. Na terenie naszej gminy funkcjonuje 9 Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Stowarzyszenia te podejmują działania w celu ochrony życia, zdrowia, mienia i środowiska. Poniżej chcemy pokrótce przedstawić charakterystykę każdej jednostki.

OSP GRODZISKO DOLNE

Jednostka OSP Grodzisko Dolne powstała w roku 1888, kiedy to Jan Pysz, zawodowy kapral, formalnie zorganizował Straż Ogniową. W 1926 roku straż otrzymała sztandar wyhaftowany przez Karolinę Moszkowicz. W 1988 jednostka obchodziła jubileusz 100 - lecia. 22 marca 1995 roku została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego. Obecnie Prezesem OSP w Grodzisku Dolnym jest dh Andrzej Baj, a w skład jednostki wchodzi 101 członków (77 mężczyzn i 24 kobiet). Jednostka posiada Kobięcą i Młodzieżową Drużynę Pożarniczą. W swoim wyposażeniu ma m.in: dwa samochody ratowniczo - gaśnicze, 6 motopomp, 3 agregaty prądotwórcze, jeden kombinezon do likwidacji np. os, szerszeni, 2 zastawy z tlenoterapią oraz 1 defibrylator.

W 2022 roku jednostka brała udział w 13 pożarach, 16 wyjazdach gospodarczych oraz 20 razy wyjeżdżała do miejscowych zagrożeń.

OSP GRODZISKO GÓRNE

Jednostka OSP Grodzisko Górne powstała jesienią 1929 roku. Jej wyposażenie stanowiła początkowo sikawka ręczna zakupiona z funduszy gminy. Oprócz działalności statutowej członkowie OSP wiele uwagi i starań poświęcają cały czas gromadzeniu środków na zakup sprzętu i umundurowania. Pierwszy samochód jednostka otrzymała w 1966 roku i był to GM, następnie GBAM, a w 1988

roku otrzymała nowy Star 200 - GBM. W 1995 OSP została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego. W 75 - rocznicę powstania (w roku 2004), Społeczny Komitet Fundacji Sztandaru ufundował dla jednostki sztandar oraz tablicę pamiątkową.

Prezesem jednostki jest obecnie dh Jan Kosior. Jednostka liczy 66 członków oraz posiada Młodzieżową Drużynę Pożarniczą. Wyposażenie jednostki to m.in: 2 samochody ratowniczo - gaśnicze, łódź na przyczepie, 3 motopompy, 2 agregaty prądotwórcze, 2 kombinezony do likwidacji np. os, pszczoł, 1 zestaw z tlenoterapią, 1 zestaw bez tlenoterapii oraz 2 sztuki sań lodowych.

W 2022 roku OSP uczestniczyła 23 razy w akcjach ratowniczych, w tym 14 razy w gaszeniu pożarów i 9 razy w likwidacji miejscowych zagrożeń.

OSP GRODZISKO MIASTO

OSP Grodzisko Miasto jest najstarszą jednostką w gminie. Powstała w 1886 roku pod nazwą Towarzystwo Ochotniczej Straży Pożarnej w Grodzisku „Miasteczku”. W 1972 roku jednostka otrzymała pierwszy samochód, był to Lublin pod plandeką przekazany z Komendy Powiatowej w Leżajsku (trafił on później do OSP Wólka Grodziska). W roku 1977 jednostka otrzymała od Komendy Powiatowej drugi samochód - Star 660. W 1996 roku podczas obchodów 110 - lecia jednostka otrzymała sztandar odznaczony „Złotym Znakiem Związku”. W 2001 została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego. Obecnie jednostka liczy 50 członków (38 mężczyzn i 12 kobiet) oraz Kobięcą Drużynę Pożarniczą. Prezesem jednostki jest dh Sławomir Żak. W swoim wyposażeniu ma ona m.in: 2 samochody ratowniczo - gaśnicze, 5 motopomp, 2 agregaty prądotwórcze, 2 kombinezony do likwidacji np. os, szerszeni, 1 zestaw z tlenoterapią, 1 zestaw bez tlenoterapii oraz sanie lodowe.

W roku 2022 OSP brała udział w 6 pożarach, 4 wyjazdach gospodarczych oraz 10 razy wyjeżdżała w celu likwidacji miejscowych zagrożeń.

OSP WÓŁKA GRODZISKA

Jednostka powołana została 25 listopada 1930 roku. W latach 80. pozyskała samochód marki Lublin, a w 1995 samochód marki Żuk od Komendy Powiatowej w Leżajsku. Działalność jednostki koncentruje się na szkoleniach, udziałach w akcjach ratowniczo - gaśniczych w trakcie pożarów i klęsk żywiołowych oraz pracach porządkowych i gospodarczych na rzecz OSP, szkoły podstawowej i całej wsi. Obecnie jednostka OSP Wólka Grodziska liczy 73 członków (55 mężczyzn i 18 kobiet) oraz posiada Kobięcą Drużynę Pożarniczą. Prezesem jest dh Wojciech Miś. W swoim wyposażeniu ma m.in: 1 samochód ratowniczo - gaśniczy, 2 motopompy, 1 agregat prądowórczy, 1 zestaw z tlenoterapią oraz 1 defibrylator. W roku 2022 jednostka wyjechała do 6 pożarów i 5 interwencji gospodarczych oraz 4 razy w celu likwidacji miejscowych zagrożeń.

OSP LASZCZYN

Ochotnicza Straż Pożarna w Laszczynach powstała w 1958 roku. Początkowo liczyła 24 członków, którzy organizowali zabawy i brali udział w budowaniu dróg gminnych. Decyzją Prezydium Rady Narodowej Urzędu Spraw Wewnętrznych w Rzeszowie z 2 kwietnia 1966r. OSP w Laszczynach została wpisana do rejestru Stowarzyszeń i Związków. W roku 1972 rozpoczęto, systemem gospodarczym budowę remizy, która została oddany do użytku w 1974 roku. Jej prezesem jest dh Mateusz Pelc. Obecny

skład jednostki to 36 członków (35 mężczyzn i 1 kobieta). Posiada Młodzieżową Drużynę Pożarniczą. W swoich zasobach jednostka ma m.in: 1 samochód ratowniczo - gaśniczy, 4 motopompy, 1 agregat prądowórczy, kombinezon do likwidacji np. os, pszczoł, 1 defibrylator oraz sanie lodowe. Strażacy ochotnicy w roku 2022 wyjeżdżali 2 razy do pożaru, 12 razy w celu likwidacji miejscowych zagrożeń oraz podjęli 5 interwencji gospodarczych.

OSP CHODACZÓW

Jednostka została założona na zebraniu wiejskim w 1964 roku. W roku 1973 rozpoczęto budowę budynku z przeznaczeniem na Dom Kultury i Remizę Strażacką. W 1983 roku Komendant Rejonowej Straży Pożarnej w Leżajsku przekazał jednostce samochód pożarniczy Żuk. Prezesem OSP Chodaczów jest obecnie dh Mateusz Wojtyna. Jednostka posiada 47 członków (45 mężczyzn i 2 kobiety) oraz Młodzieżową Drużynę Pożarniczą. Na wyposażeniu jednostki znajduje się m.in: 1 samochód ratowniczo - gaśniczy, 2 motopompy, 1 agregat prądowórczy, kombinezon do likwidacji np. os, pszczoł oraz 1 zestaw z tlenoterapią. W roku ubiegłym jednostka brała udział w gaszeniu dwóch pożarów, 5 razy wyjeżdżała w celu likwidowania miejscowego zagrożenia oraz jeden raz w celu gospodarczym.

OSP ZMYŚŁÓWKA

Jednostka powstała w 1953 roku z siedzibą na terenie leśnictwa Zmysłówka. W latach 2002 - 2003 wybudowano remizę przy Szkole Podstawowej w Opaleniskach. Jednostka obecnie liczy 42 członków (40 mężczyzn i 2 kobiety). Prezesem OSP Zmysłówka jest dh Wojciech Urban. Przy jednostce powołana została także Młodzieżowa oraz Dziecięca Drużyna Pożarnicza. W swoim wyposażeniu ma m.in: 1 samochód ratowniczo - gaśniczy, 3 motopompy, 1 agregat prądowórczy oraz 1 zestaw z tlenoterapią. Jednostka w roku 2022 wyjeżdżała 1 raz do pożaru, 11 razy w celu likwidacji miejscowego zagrożenia oraz odbyła 2 wyjazdy gospodarcze.

OSP PODLESIE

Jednostka powstała w 1966 roku. Pierwszą siedzibą strażaków był budynek po rodzinie Przeszłowskich. Tam odbywały się zbiórki, ćwiczenia i szkolenia podstawowe. W 1970 roku rozpoczęto budowę remizy, którą zakończono 4 lata później. Obecnie OSP Podlesie w swoim składzie ma 27 członków, a na jej czele stoi dh Kazimierz Bechta. Posiada również Młodzieżową Drużynę Pożarniczą. Wyposażenie jednostki to m.in: 1 samochód ratowniczo - gaśniczy, 3 motopompy, 1 agregat prądowórczy, kombinezon do likwidacji np. os, pszczoł oraz 1 zestaw z tlenoterapią. W ubiegłym roku OSP wyjeżdżała jeden raz do pożaru, 2 razy do interwencji gospodarczej oraz 5 razy w celu eliminacji miejscowego zagrożenia.

OSP GRODZISKO NOWE

OSP Grodzisko Nowe jest najmłodszą jednostką w gminie. Powstała w 2007 roku i liczy 32 członków. Prezesem jednostki jest dh Rafał Burek. W swoim wyposażeniu posiada m.in: 1 samochód ratowniczo - gaśniczy, 2 motopompy, 1 agregat prądowórczy, 1 zestaw z tlenoterapią oraz sanie lodowe. W roku 2022 jednostka odbyła 1 wyjazd gospodarczy i 4 w celu likwidacji miejscowego zagrożenia.

Opracowano na podstawie „W służbie społeczeństwu Powiatu Leżajskiego” oraz sprawozdań prezesów OSP

KOMUNIKAT POLICJI

Komenda Powiatowa Policji w Leżajsku ostrzega przed oszustami działającymi metodami np. „na wnuczkę”, „na policjanta”, „na funkcjonariusza CBS”, „na pracownika banku”, „na wypłatę na BLIKA”. Szczególnie prosimy o ostrożność seniorów, którzy są najbardziej narażeni na takie działania przestępców. Za każdym razem, jeżeli ktoś otrzyma telefon i usłyszy, że ma przekazać pieniądze, bo ktoś z jego rodziny uległ wypadkowi lub też dzwoniący poinformuje, że kontaktuje się z banku, ponieważ ktoś próbuje zaciągnąć na niego kredyt, należy od razu zakończyć rozmowę i poinformować o tej sytuacji policję.

Aby nie stać się ofiarą przestępstwa – stosuj się do poniższych zasad bezpieczeństwa:

Nie działaj w pośpiechu, pod wpływem impulsu. Nie wpuszczaj do domu obcych osób. Gdy coś Cię zaniepokoi – poinformuj Policję. Upewnij się czy dzwoniący jest osobą, za którą się podaje. Nie informuj nikogo o swojej sytuacji rodzinnej i materialnej. Nie przekazuj żadnych informacji ani pieniędzy osobom, których nie znasz.

Pamiętaj! Nigdy, nikomu nie udostępniaj swoich poufnych danych dostępowych do swojego konta bankowego.

Posterunek Policji w Grodzisku Dolnym tel: **47 822 23 71**, Komenda Powiatowa w Leżajsku tel: **47 822 23 99**

Zmęczenie kierowcy - jak sobie z tym radzić?

Zmęczenie określa się najczęściej jako stan organizmu pojawiający się w trakcie wykonywania pracy fizycznej lub umysłowej, wpływający na zmniejszenie zdolności do pracy, nasilenie odczucia ciężkości wysiłku i zmniejszenie motywacji do pracy. W pracy kierowcy występuje: zmęczenie psychiczne, zmęczenie mięśniowe, zmęczenie sensoryczne (głównie wzrokowe) oraz zmęczenie emocjonalne. Zmęczenie psychiczne spowodowane jest koniecznością skupienia, podzielności i ciągłości uwagi na bodźcach potrzebnych do analizy sytuacji drogowej (np. znaki drogowe, sygnalizacja, obserwacja zachowań innych użytkowników drogi). Zmęczenie fizyczne (mięśniowe) jest przede wszystkim spowodowane obciążeniem statycznym związanym z wymuszoną pozycją ciała podczas jazdy i trzymaniem kierownicy. Zmęczenie sensoryczne spowodowane jest obciążeniem wzroku przez ciągłe oddziaływanie bodźców, głównie intensywnych lub o słabym nasileniu, powodujących trudności spostrzegania (np. oślepianie światłami, odbłaski od mokrej nawierzchni drogi, światło zachodzącego słońca, zmrok). Zmęczenie emocjonalne pojawia się na skutek działania czynników stresowych, takich jak np. presja czasu towarzysząca kierowcy, konflikty z pasażerami, bycie świadkiem wypadku, itp.

Na zmęczenie może mieć wpływ: pojazd, droga, otoczenie i użytkownicy i kierowca.

Do czynników związanych bezpośrednio z kierowcą, mających wpływ na zmęczenie prowadzeniem pojazdu zalicza się m.in. wiek, kondycję fizyczną i zdrowotną, czas prowadzenia pojazdu, liczbę godzin snu poprzedzającego jazdę samochodem, indywidualny przebieg okołodobowych rytmów biologicznych w zakresie funkcji mających związek ze sprawnością psychofizyczną kierowcy, stosowane regularnie leki oraz wpływ wcześniejszego spożycia alkoholu. Bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na subiektywne odczucia zmęczenia i senności oraz na sprawność kierowców jest pora dnia lub nocy i długość trwania jazdy. Kierowanie pojazdem pomimo zmęczenia prowadzi do zmniejszenia adekwatności samooceny i oceny sytuacji na drodze. Wraz z narastaniem zmęczenia na długich tra-

sach pojawia się znużenie, spadek czujności i senność.

Pamiętaj! Dla kierowców po 40 -tce i starszych wraz z wiekiem zmniejsza się tolerancja organizmu na zmęczenie i obciążenie wzroku w czasie jazdy nocnych.

Wszyscy kierowcy powinni pamiętać o krytycznych okresach jazdy. Zalicza się do nich zarówno pierwsze dwie godziny jazdy, podczas których kierowca jest zazwyczaj wypoczęty i w związku z tym skłonny do przeceniania własnych możliwości oraz ostatnie kilometry do celu. Najwięcej wypadków zdarza się w „okolicach domu”, kiedy kierowca dopiero co przejechał kilkanaście kilometrów lub miał do przejechania jeszcze taką odległość.

Działania zapobiegające negatywnym skutkom zmęczenia:

- jeśli wybierasz się w dłuższą podróż, wyśpij się około 7-9 godzin,
- unikaj przed i w czasie podróży ciężkostrawnych posiłków powodujących senność,
- jeżeli zażywasz leki sprawdź czy możesz po nich kierować (przeczytaj ulotkę)
- rób 15 min. przerwy w kierowaniu pojazdem co 2-3 godziny,
- jeżeli możesz, zabierz ze sobą współpasażera, który ewentualnie może zastąpić cię w prowadzeniu pojazdu.

Źródło: <https://m.ciop.pl/>

Praktyczne gadżety do auta zwiększające bezpieczeństwo jazdy

Coraz więcej czasu spędzamy w samochodach, dlatego podpowiadamy jakie urządzenia mogą nam pomóc w podróży autem.

- **wideorejestратор** (najbardziej odpowiedni 60 kl./s w rozdzielczości 2K) - najczęściej wykorzystywany do udowodnienia winy sprawcy kolizji lub wypadku drogowego.
- **zestaw głośnomówiący** (obecnie rozmowa przez te-

lefon podczas jazdy bez takiego zestawu to mandat 500 zł i 15 punktów karnych).

- **starter/buster** - urządzenie rozruchowe silnika, w sytuacji rozładowania akumulatora.
- **wybudzac/antyzasypiacz** - urządzenie zakładane na ucho lub palec, które monitoruje zmęczenie kierowcy. Za pomocą wibracji lub dźwięków informuje o obniżeniu czynności motorycznych kierowcy.

Rodzice w epoce cyfrowej

Żyjemy w czasach błyskawicznego rozwoju mediów i technologii, a niemal każde dziecko korzysta z telefonu komórkowego, czy tabletu. Za postępem technologicznym dosięgnął nas również poważny problem społeczny – uzależnienie od telefonu, zwane inaczej fonoholizmem. Widok nastolatków wpatrzonych w małe ekrany jest powszechny na szklonych korytarzach, w galeriach handlowych i miejscach publicznych.

Obecnie dla nas wszystkich korzystanie z telefonu jest niezbędne do życia. Rewelacyjne urządzenie, dzięki któremu bez wychodzenia z domu zapłacimy rachunki, zrobimy zakupy, a nawet załatwimy sprawy urzędowe.

Ale czy potrafimy odróżnić zdrowe korzystanie z telefonu od uzależnienia od niego? Czy jako rodzice potrafimy dostrzec tę granicę u naszych dzieci? Czy wiemy, kiedy użytkowanie telefonu staje się nałogiem?

Niepokojący jest fakt, że z roku na rok zwiększa się ilość czasu poświęconego na używanie smartfonu. Wielu młodych ludzi nie wyobraża sobie życia bez telefonu. I nie chodzi tutaj o wykonywanie rozmów telefonicznych czy pisanie SMS-ów, a o nieograniczony dostęp do Internetu. Media społecznościowe typu Facebook, Instagram i TikTok stały się częścią naszego życia. To tam nasze dzieci przenoszą swoje relacje i spędzają długie godziny swojego dorastającego życia.

Drogi rodzicu! Korzystanie z telefonów przez dzieci wiąże się z ogromnym niebezpieczeństwem. Zwracaj uwagę na czas, który twoja pociecha poświęca w sieci oraz na treści przez nią oglądane.

Zachowanie dziecka, które powinno wzbudzić naszą czujność i podejrzliwość:

- ciągła potrzeba korzystania z telefonu i komputera,
- automatyczne sięganie po telefon, bez konkretnego powodu,
- rozdrażnienie, a nawet agresja przy próbie zakazania lub odebrania telefonu,
- izolacja od rówieśników i rodziny,
- problemy z koncentracją,
- problemy ze snem.

Uzależnienie od telefonu jest faktem i obecnie znajduje się wysoko na liście leczonych uzależnień. Jego skutki są groźne zarówno dla zdrowia fizycznego, jak i psychicznego. Dzieci i młodzież korzystając nagminnie z telefonów komórkowych często robią to kosztem innych ważnych dla ich rozwoju rzeczy. Do najważniejszych skutków uzależnienia należą: depresja, lęki i niskie poczucie własnej wartości. Warto wymienić także trudności w nauce, brak koncentracji i problemy z pamięcią. Ponadto nasze dzieci mogą przedwcześnie stać się ofiarami cy-

berprzemocy oraz trafić na treści nieodpowiednie do ich wieku. Szczególnie przykre i bolesne jest osłabienie więzi z najbliższymi oraz z rówieśnikami.

Aby zapobiec i uchronić dziecko przed uzależnieniem od wirtualnego świata ustal z nim zasady korzystania ze smartfona czy komputera i co najważniejsze konsekwentnie ich przestrzegaj. Ważne, aby te zasady były ustalone wspólnie z dzieckiem, a nie narzucone z góry przez rodzica. Rozmawiaj z dzieckiem i ucz zdrowego korzystania z telefonu. Niezbędny jest umiar i kontrola rodzicielska, która pozwoli ograniczyć czas korzystania z urządzenia, a także zablokuje nieodpowiednie treści. Dostępne są blokady, które można samodzielnie ustawić np. wyłączenie danej aplikacji po osiągnięciu dziennego limitu. Rodzice zachęcajcie swoje dzieci do aktywnego spędzania wolnego czasu, wybierzcie się z nimi na wspólny spacer, rower lub znajdźcie inną aktywność, którą możecie robić wspólnie.

Jeżeli jest taka potrzeba, nie wahajcie się prosić o pomoc specjalistów, psychologa lub psychologa szkolnego. Walka z uzależnieniem to działanie długoterminowe i wymaga czasu, cierpliwości i zaangażowania.

Poniżej przedstawiamy numery telefonów, pod którymi można uzyskać bezpłatną i anonimową poradę oraz pomoc specjalistów.

116 111 - telefon zaufania dla dzieci i młodzieży, czynny całą dobę

800 100 100 - telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawach bezpieczeństwa dzieci, czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 12:00 - 15:00

801 889 880 - telefon zaufania - uzależnienia behawioralne, czynny codziennie w godzinach 17:00 - 20:00

Odróżnić depresję od buntu, zanim zniknie kolejne dziecko

Rodzice są odpowiedzialni za swoje dzieci, chcą im zapewnić jak najlepsze warunki do życia i rozwoju. Każdego dnia starają się i dążą do tego, aby niczego im nie brakowało. Dlaczego więc u młodych ludzi tyle niechęci, nerwowości, a nawet agresji? Dojrzwianie to bardzo trudny czas dla każdego człowieka. Zachodzi w nim wiele zmian biologicznych, społecznych i psychologicznych. Zaczyna szukać własnych ścieżek, próbuje zrozumieć zmiany zachodzące w swoich ciele, potrzebuje wiele swobody i uwagi. Zmieniają się zainteresowania, znajomi oraz styl ubierania. To również czas wymagający ogromnej pracy rodziców. Powinni być w ciągłej gotowości i trzymać „rękę na pulsie” ponieważ nie każde złe zachowanie dziecka to młodzieżowy bunt. Problem może być o wiele głębszy.

Depresja nastolatków to tragiczny w skutkach problem, a jej objawy u dzieci i młodzieży są bardzo różne. Kluczowe znaczenie ma tutaj, jak rodzic wspiera swoje dziecko w jego trudnościach. Aby pomóc, trzeba zrozumieć problem i emocje oraz zachęcić do rozmowy. To co może pomóc rodzicom, lub nauczycielom rozpoznać depresję, to zmiany w zachowaniu dziecka. Bardzo charakterystyczne jest wycofanie, izolacja od rówieśników i rodziny. Dziecko, które do tej pory lubiło coś robić, nagle przestaje to robić. Pogarszają się jego wyniki w nauce i nasilają się problemy z koncentracją. Inne objawy, które powinny budzić niepokój to. m.in: uporczywe dolegliwości somatyczne jak bóle brzucha, problemy ze snem, apatia i zniechęcenie, depresyjne i pesymistyczne myślenie, że „wszystko jest bez sensu”.

Młody człowiek będąc w kryzysie psychicznym gubi się w swoich emocjach i przeżyciach. Depresja doprowadza do jego bezradności, przytłoczenia i poczucia, że jest gorsze i bezwartościowe. Boryka się wówczas z poczuciem winy i próbuje stłumić emocje, niestety czasami to go przerasta i dochodzi do wybuchu złości, a nawet agresji.

Ważne, aby rodzice zrozumieli, że ich dziecko nie robi tego specjalnie. Te wszystkie emocje i zachowania są najczęściej wymierzone w nich, ale wynikają z cierpienia psychicznego dziecka i są dla niego trudne i męczące, nieraz bardziej, niż dla rodziców.

Co my, dorośli możemy zrobić, aby pomóc dziecku?

Oprócz zwrócenia się do specjalisty i wdrożenia leczenia, niezwykle ważny jest sposób wspierania swojej pociechy w walce z tą podstępna i wyniszczającą chorobą. Rodzice również powinni uporządkować swoje emocje. Dobrym rozwiązaniem może być wspólna terapia rodziców z dzieckiem. Jednym z największych popełnianych błędów jest dawanie „złoty rad”. Nie wymyślajmy rozwiązań typu „weź się w garść”, „to wszystko minie”. Zamiast tego pytajmy co możemy zrobić aby pomóc lub po prostu bądźmy obok.

Depresja to nie wstyd! Depresja to choroba, której istnienie jest rzeczywiste i trzeba ją leczyć.

Od 13 lutego mieszkańcy naszej gminy mogą korzystać z pomocy psychologa, w różnych sprawach związanych z problemami natury psychicznej, w tym depresją. Psycholog pełni swój dyżur w Urzędzie Gminy w każdy poniedziałek od godziny 15:30 do 17:30 w pokoju nr 41. W kwietniu psycholog dyżurować będzie w dniu 3, 14, 17 i 24. Z pomocy może skorzystać każdy, bez wcześniejszej rejestracji. W razie jakichkolwiek pytań prosimy kontaktować się z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym pod nr tel: **(17) 24 29 134**.

Masz depresję lub podejrzewasz depresję u kogoś bliskiego zadzwoń pod te numery telefonów.

Centrum Zdrowia Psychicznego przy SPZOZ w Leżajsku

Centrum oferuje kompleksową pomoc psychiatryczną, psychologiczną i psychoterapeutyczną w ramach świadczeń finansowanych przez NFZ.

- Poradnia: ul. Leśna 22, tel: **(17) 240 49 41**

- Punkt Zgłoszeniowo - Koordynacyjny: Plac Mariacki 9, tel: **(17) 240 61 94**

Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży w Leżajsku (obok klasztoru)

(17) 240 61 92/(17) 240 61 90

Poradnia Pedagogiczno - Psychologiczna w Leżajsku (budynek nr 2 Starostwa Powiatowego)

(17) 242 07 99

NZOZ MEDIKAL - Poradnia Psychologiczna i Psychoterapeutyczna dla Dzieci i Młodzieży (Leżajsk, ul. Żeromskiego 3)

(17) 785 12 40

Bezpłatny chat dla dzieci i młodzieży

brpd.gov.pl - wsparcie na żywo

Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka

800 12 12 12

(pon. - pt. od 8:15 - 20:00)

Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży

116 111 - całodobowy

Dodatkowo: Od września ubiegłego roku w szkołach podstawowych na terenie naszej gminy działają psycholodzy i pedagodzy, którzy świadczą pomoc psychologiczną dla dzieci i młodzieży mających problemy ze zdrowiem psychicznym. Zapytaj dyrektora szkoły lub wychowawcę swojego dziecka o możliwości kontaktu z taką osobą. Korzystaj także z konsultacji rodzicielskich z wychowawcami swoich dzieci.

Kilka słów o zdrowiu

Dobry i zły CHOLESTEROL

Cholesterol to związek organiczny obecny w każdej komórce ludzkiego organizmu. Występuje w dwóch postaciach:

- lipoproteiny o wysokiej gęstości (HDL) tzw. „dobry” cholesterol,
- lipoproteiny o niskiej gęstości (LDL) tzw. „zły” cholesterol. Obie jego postaci są niezbędne dla sprawnego funkcjonowania naszego organizmu, ale jego nadmiar może odkładać się w ścianach naczyń tętniczych, przyczyniając się do powstania choroby niedokrwiennej serca (choroby wieńcowej), a także udaru mózgu.

Wysokość poziomu „złego” cholesterolu możemy obniżyć zmianą stylu życia m.in. zwiększeniem aktywności fizycznej, czy zmianą diety. Zaleca się:

- ograniczenie spożycia pokarmów bogatych w tłuszcze nasycone i tłuszcze trans;
- wybieranie produktów będących źródłami chudego białka (np. kurczak, ryby i rośliny strączkowe);
- spożywanie produktów bogatych w błonnik, takich jak owoce, warzywa i produkty pełnoziarniste;

Unikaj jedzenia fast foodów, słodyczy, czerwonego mięsa, przetworzonej żywności z masłem kakaowym lub olejem palmowym i potraw smażonych w głębokim tłuszczu.

BÓLE GŁOWY - czy to nadciśnienie?

Bóle głowy to dolegliwość powszechna, na którą skarży się wiele osób.

Różnią się przyczyną, intensywnością oraz objawami towarzyszącymi. Bóle głowy mogą być:

1. **Migrenowe** - przy migrenie bóle są silne, jednostronne, pulsujące. Często towarzyszy im nadwrażliwość na światło, dźwięki i

zapachy, zwykle też mdłości, a czasem nawet wymioty.

2. **Naczynioruchowe** - (napięciowy ból głowy) pojawiają się często w różnych codziennych sytuacjach np. po nieprzespanej nocy, w sytuacjach stresowych. Bóle głowy naczynioruchowe najczęściej lokalizują się w okolicy: karku i potylicy i okolicy ciemieniowej i czoła.

3. **Towarzyszące nadciśnieniu i niedociśnieniu tętniczym oraz miażdżycy** - Bóle głowy w przebiegu nadciśnienia i miażdżycy charakteryzują się tym, że odczuwane są zwykle w okolicy potylicy, najczęściej rano. Bóle głowy występujące w niedociśnieniu cechują się z kolei rozlanym uciskiem w przedniej części głowy.

NAJGROŹNIEJSZE CHOROBY WIEKU DZIECIĘCEGO

Układ odpornościowy dzieci nie jest w pełni wykształcony dlatego bardzo często chorują, nawet kilkanaście razy do roku.

Do najgroźniejszych chorób dziecięcych należą:

ODRA - choroba wirusowa, która często rozwija się bezobjawowo. Kiedy pojawi się gorączka, kaszel, zapalenie spojówek oraz wysypka świadczy to już o kolejnym stadium choroby. Powikłania po odrze to zapalenie płuc, oskrzeli, ucha, rzadziej zapalenie mięśnia sercowego, zapalenie mózgu oraz ślepotą. W walce z tą chorobą stosuje się leczenie objawowe (poprawienie samopoczucia chorego). Odrze można skutecznie zapobiegać szczepiąc dziecko.

RÓŻYCZKA - jest chorobą wirusową, której charakterystycznym objawem jest wysypka. Ma ona dość łagodny przebieg, ale jest szczególnie niebezpieczna dla kobiet w ciąży, a właściwie dla ich nienarodzonych dzieci. U maluchów, których matki chorowały na różyczkę w ciąży może dojść do

uszkodzenia wielonarządowego, małogłowia, zaćmy oraz utraty słuchu.

ŚWINKA - choroba wirusowa, która w pierwszych dniach przypomina grypę lub przeziębienie. Powikłania świnki to zapalenie trzustki, jajników, tarczycy, stawów i mięśnia sercowego. Świnka, która przebiega u chłopców po okresie pokwitania lub u mężczyzn, może dawać powikłania w postaci zapalenia jądra lub najądrza.

KRZTUSIEC - nazywany inaczej kokluszem, to choroba bakteryjna. Objawy krztuśca (katar i kaszel) przypominają przeziębienie. Kaszel jest uporczywy, może trwać nawet 6 tygodni. Krztusiec jest szczególnie niebezpieczny u dzieci do 3. miesiąca życia, u których może zakończyć się nawet zgonem.

Powikłania po tej chorobie to m.in.: zapalenie płuc, odma płucna, drgawki, obrzęk mózgu, krwawienie wewnętrzne, upośledzenie umysłowe, głuchota, padaczka.

OSPA - to najbardziej zakaźna choroba wieku dziecięcego. U maluchów ospa przebiega w miarę łagodny sposób, ale u młodzieży i dorosłych ma cięższy przebieg, a ryzyko wystąpienia powikłań staje się większe. Wśród powikłań należy wymienić nadkażenie bakteryjne wykwitów ospowych, zapalenie płuc, ucha środkowego, mięśnia sercowego, opon mózgowo-rdzeniowych, mózgu, mózdzku.

Pamiętajmy, że skutecznym i bezpiecznym sposobem zapobiegania chorobom wieku dziecięcego są szczepienia ochronne.

(P)OKAŻ SERCE - na nowotwory chorują coraz młodsi

15 lutego obchodziliśmy Międzynarodowy Dzień Walki z Nowotworami Dziecięcymi. Choroba nowotworowa u dzieci budzi ogromny lęk, a jej objawy nie są typowe i często bywają mylone z innymi chorobami. Bardzo ważna jest obserwacja dziecka i konsultacje ze specjalistą, jeśli pojawią się jakieś podejrzenia. Wczesna diagnoza daje większą szansę na powrót do zdrowia, dlatego bardzo duże znaczenia ma tutaj dokładny i szczegółowy wywiad lekarski.

Zwracamy uwagę na zmiany w zachowaniu naszych pociech. Ospałość, nadmierne pobudzenie, częste potykane się czy wypadanie różnych rzeczy z rąk mogą być objawem rozwijającej się choroby.

W WALCE Z RAKIEM LICZY SIĘ CZAS

Najczęściej występującym nowotworem u kobiet jest rak piersi, a u mężczyzn rak prostaty. W leczeniu tych, jak i innych nowotworów kluczowe jest jak najwcześniejsze wykrycie zmian nowotworowych. Ogromne znaczenie mają tutaj badania profilaktyczne. Korzystajmy z nich mimo, że nic nas nie boli, nie mamy objawów chorobowych, ponieważ tylko one dadzą nam odpowiedź czy w naszym organizmie rozprzestrzeniła się jakaś choroba.

Mammografia umożliwia wykrycie nawet bardzo małych zmian, które nie są wyczuwalne podczas badania palpacyjnego. Badanie jest bezpłatne dla każdej kobiety po otrzymaniu skierowania od lekarza, a kobiety w wieku 50 - 69 lat mogą je zrobić bez skierowania raz na dwa lata.

Pracownia mammograficzna znajduje się w Szpitalu Powiatowym w Leżajsku (II piętro), tel: **(17) 2404921**.

Cytologia jest badaniem umożliwiającym wykrycie nowotworów szyjki macicy we wczesnym stadium choroby. Cytologia powinna być wykonywana co 3 lata przez każdą kobietę, a w przypadku kobiet należących do grupy zwiększonego ryzyka raka szyjki macicy - raz do roku. Cytologię można wykonać podczas wizyty u ginekologa oraz w pracowni cytologicznej, która znajduje się w Szpitalu Powiatowym w Leżajsku (I piętro w Przychodni Specjalistycznej), tel: **(17) 2404786**

Rak to nie koniec! Daj sobie szansę na zdrowie i długie życie

CUKRZYCA - objawy skórne, o których warto wiedzieć

Cukrzyca jest chorobą metaboliczną, na którą zapada coraz większa liczba osób. Poniżej przedstawiamy skórne oznaki cukrzycy, z którymi warto się zapoznać.

- 1. Żółte, czerwone lub brązowe obszary skóry**
- 2. Ciemny obszar skóry w dotyku przypominający aksamit** - występuje w tylnej części karku, w okolicy pachy lub pachwiny może oznaczać zbyt wysoki poziom insuliny. Objaw ten nazywany jest rogowaceniem ciemnym i bywa jednym z pierwszych symptomów cukrzycy.
- 3. Twarda i zgrubiała skóra** - występuje na palcach u rąk i nóg. Może rozprzestrzeniać się w kierunku przedramion i ramion.
- 4. Pęcherze** - mogą występować pojedynczo lub grupami na rękach, nogach i stopach. Przypominają pęcherze po oparzeniach, ale nie są bolesne.
- 5. Infekcje skórne** - pojawiają się w różnych obszarach ciała, w tym między palcami, wokół paznokci czy na skórze głowy.
- 6. Otwarte owrzodzenia i rany** - chorzy

na cukrzycę powinni zwracać szczególną uwagę na stopy, ponieważ występujące tam ranki mogą przekształcić się w owrzodzenia prowadzące do powikłania w postaci stopy cukrzycowej.

7. Plamki lub linie na goleniach

8. Wysyp małych, czerwonożółtych grudek - przypominają pryszcze, wyskakuje na pośladkach, w zagłębieniach łokci czy w dołach podkolanowych. Mogą być wrażliwe na dotyk i powodować świąd.

9. Czerwone guzki lub guzki w kolorze skóry.

10. Bardzo sucha i swędząca skóra.

11. Miękkie brodawki na skórze - włókniaki miękkie pojawiają się najczęściej na powiekach, szyi, pod pachami i w okolicy pachwin.

Niektóre zmiany skórne mogą być objawem nowotworu - badajmy się

Na naszej skórze może rozwinąć się m.in. czerniak złośliwy oraz rak skóry. Choroby te są często diagnozowane i leczone zbyt późno, ponieważ badania dermatologiczne są wykonywane zbyt rzadko przez społeczeństwo. Obserwujmy swoje ciało, szczególnie niepokojące są zmiany barwnikowe, których średnica przekracza 6 mm, a także różnego rodzaju guziki, brodawki i narośla na powierzchni naszego ciała.

Jedną z najtrudniejszych w leczeniu chorób nowotworowych skóry jest czerniak. Jego przyczyną jest najczęściej wystawianie skóry na bezpośrednie działanie promieni UV.

Choroby dermatologiczne leczy się głównie za pomocą zabiegów laserowych i chirurgicznych.

Jeżeli po obserwacji swojego ciała zauważasz jakieś niepokojące zmiany na skórze, których wcześniej nie dostrzegałeś udaj się do dermatologa.

Źródło: abczdrowie.pl
medonet.pl

PIERWSZA POMOC

W poprzednim numerze naszej gazety przedstawiliśmy Państwu procedury, jak postępować z osobą nieprzytomną, poszkodowaną np. w wypadku drogowym. W obecnym numerze skupimy się na udzieleniu pomocy osobie przytomnej.

Kolejność czynności ratowniczych:

1. Zapewnij bezpieczeństwo sobie i poszkodowanemu.

2. Sprawdź, czy poszkodowany reaguje na głos, dotyk (zawołaj, delikatnie potrząśnij).

Tak, reaguje!

- pozostaw go w pozycji, w jakiej go zastałeś (o ile jest to dla niego bezpieczne),
- oceń, czy nie ma krwawień zewnętrznych. Jeżeli są, zatamuj je.
- zbierz wywiad, jednocześnie oceniając stan świadomości,
- wezwij pomoc, jeśli potrzeba.

Wywiad **SAMPLE**:

S – symptomy – Zapytaj, co się stało i jakie dolegliwości ma poszkodowany.

A – alergie – Zapytaj, czy poszkodowany jest na coś uczulony.

M – medykamenty – Zapytaj, czy poszkodowany przyjmuje stale jakieś leki; postaraj się zanotować te informacje.

P – przebyte choroby – Zapytaj, czy poszkodowany choruje przewlekle.

L – lunch – Zapytaj, kiedy poszkodowany jadł ostatni posiłek.

E – ewentualnie – Zapytaj, czy poszkodowany pamięta okoliczności zdarzenia.

Ocena stanu świadomości:

- poszkodowany może być w pełnym kontakcie lub;
- być splełany, ale reagować na bodźce słowne.

3. Postępuj zgodnie z algorytmem dla stanów nagłych lub urazów.

4. W przypadku gdy poszkodowany straci przytomność, postępuj zgodnie z algorytmem stosowanym dla osoby nieprzytomnej, oddychającej pra-

widłowo (patrz: poprzedni numer gazety).

5. Gdy poszkodowany przestanie oddychać lub gdy oddech będzie nieprawidłowy, postępuj zgodnie z algorytmem stosowanym u osoby nieprzytomnej, która nie oddycha lub oddech jest nieprawidłowy.

STANY NAGŁE

UDAR MÓZGU

Objawy - zaburzenia mowy, dezorientacja, zaburzenia świadomości, opadnięcie kąca ust, niedowład, zaburzenia widzenia.

Postępowanie - ułóż chorego w pozycji bezpiecznej, na porażonej stronie, - upewnij się, że chory może swobodnie oddychać, - jeśli dojdzie do zatrzymania krążenia rozpocznij resuscytację.

DUSZNOŚCI - ASTMA OSKRZELOWA

Objawy - duszność, przyśpieszony oddech, przedłużony wydech z towarzyszącym świstem, w krytycznych sytuacjach chory nie jest w stanie mówić pełnymi zdaniami, skóra jest szara lub sina.

Postępowanie - pomóż choremu wygodnie usiąść, - staraj się chorego uspokoić, - jeśli chory potwierdza u siebie astmę oskrzelową i ma przy sobie wziewne leki rozszerzające oskrzela, pomóż mu je wziąć.

ZAWAŁ MIĘŚNIA SERCOWEGO

Objawy - silny ból zamostkowy, promieniujący do lewego barku, żuchwy lub pleców. Wiele osób opisuje go jako ściskanie, pieczenie, inni skarżą się na uczucie ucisku w klatce piersiowej. Osoby starsze lub chore na cukrzycę często odczuwają niewielkie dolegliwości bólowe. Mogą pojawiać się nudności, wymioty, zawroty głowy, lęk, w wielu przypadkach skóra jest blada, spocona.

Postępowanie - pomóż choremu znaleźć najbardziej komfortową dla niego

pozycję (najlepiej półsiedzącą),

- rozluźnij krawat, rozepnij kołnierzyk,
- zapewnij dostęp świeżego powietrza,
- staraj się uspokoić chorego,
- wezwij pomoc.

CUKRZYCA - hipoklikemia

Stężenie glukozy we krwi <50mg%

Objawy - chory jest blady, spocony, często pojawia się lęk, zaburzenia orientacji, zaburzenia mowy, chory może być agresywny, mogą wystąpić drgawki.

Postępowanie - jeśli chory może pić, podaj płyn zawierający dużą ilość cukru np. wodę z cukrem, sok, itp.

- jeśli nie jest w stanie pić, można podać 1-2 łyżeczki miodu,
- jeśli chory jest nieprzytomny, ułóż go w pozycji bezpiecznej i stale kontroluj oddech - wezwij pomoc.

OMDLENIE

Przyczyny - przebywanie w dusznych pomieszczeniach, długotrwała pozycja stojąca, nagła pionizacja, reakcja na ból, stres, zmęczenia, głód.

Objawy - nagła utrata przytomności

Postępowanie - połóż chorego na plecach i unieś kończyny dolne, - zapewnij dostęp świeżego powietrza, - poluźnij krawat, rozepnij kołnierzyk, - jeśli chory w ciągu 2 min. nie odzyska przytomności, ułóż go w pozycji bezpiecznej, sprawdź czy oddycha, - wezwij pomoc.

PADACZKA

Objawy - utrata przytomności, drgawki, bezwiedne oddanie moczu, po ataku chory przez krótki okres jest nieprzytomny lub splełany.

Postępowanie

W czasie ataku drgawek

- usuń wszelkie przedmioty z otoczenia chorego, które mogą prowadzić do skaleczeń lub urazów,
- zabezpiecz głowę przed możliwością urazów (uderzenia o podłogę),
- nie wkładaj niczego do ust lub między zęby.

Po ustąpieniu drgawek

- ułóż chorego na boku (pozycja bezpieczna),
- upewnij się, że chory może swobodnie oddychać,
- wezwij pomoc.

ZADŁAWIENIE**Objawy**

Częściowa niedrożność dróg oddechowych: ratowany może mówić (dziecko płacze), oddycha, kaszle.

Całkowita niedrożność dróg oddechowych: ratowany nie może mówić, może kiwać głową, nie może oddychać/świsły oddechowe, ciche próby kaszlu, utrata przytomności.

Postępowanie w zadławieniu u dorosłego

Częściowa niedrożność dróg oddechowych - kaszel efektywny

- zachęć ratowanego do kaszlu,
- stale go obserwuj i nie podejmuj żadnych działań,

Całkowita niedrożność dróg oddechowych – kaszel nieefektywny

1. Ratowany jest przytomny
 - wykonaj 5 uderzeń w okolicę międzyłopatkową - stań z boku i nieco z tyłu ratowanego, podeprzyj klatkę piersiową ratowanego jedną ręką i pochyl ją do przodu, nadgarstkiem drugiej ręki wykonaj 5 uderzeń w okolicę międzyłopatkową, po każdym uderzeniu sprawdź jego skuteczność.

Jeśli zawiedzie powyższe postępowanie:

Wykonaj 5 uciśnień nadbrzusza - stań za ratowanym i obejmij go rękami na wysokości nadbrzusza, pochyl ratowanego do przodu, rękę zaciśnij w pięść ułóż pomiędzy pępkiem a wyrostkiem mieczykowatym mostka,

drugą ręką uchwycić pięść i wykonaj silny ucisk do wnętrza i ku górze. Kontroluj jamę ustną – czy nie ma w niej widocznego ciała obcego. Wykonuj na przemian 5 uderzeń w plecy i 5 uciśnień nadbrzusza.

U kobiet w widocznej ciąży oraz u osób skrajnie otyłych należy wykonać uciśnięcia klatki piersiowej.

Postępowanie to jest także właściwe dla dzieci powyżej 1. roku życia.

Ratowany stracił przytomność

- ułóż delikatnie poszkodowanego na plecach;
- wezwij pomoc – jeżeli nikt wcześniej tego nie zrobił
- rozpocznij resuscytację krążeniową – oddechową, (30 uciśnień klatki piersiowej : 2 oddechy ratownicze) zawsze przed wykonaniem oddechów ratowniczych sprawdź jamę ustną czy nie widać ciała obcego – jeśli ciało obce jest widoczne usuń je wygarniając palcem.

Postępowanie w zadławieniu u dziecka poniżej 1 roku życia
Częściowa niedrożność dróg odde-

chowych - kaszel efektywny

- weź dziecko na ręce, trzymaj je głową do góry - ułatwi to kaszel
- stale je obserwuj i nie podejmuj żadnych działań

Całkowita niedrożność dróg oddechowych – kaszel nieefektywny

Dziecko jest przytomne - wykonaj 5 uderzeń w okolicę międzyłopatkową - usiądź i połóż niemowlę na swoim przedramieniu głową w dół trzymając za żuchwę jedną dłonią, uderz nasadą drugiej dłoni w okolicę międzyłopatkową.

Jeśli zawiedzie powyższe postępowanie - wykonaj 5 uciśnień klatki piersiowej - połóż niemowlę na wolnym przedramieniu, opartym o udo, głową w dół i obejmij ręką jego potylicę, wykonaj 5 uciśnień klatki piersiowej w dolnej części mostka dwoma palcami.

Kontroluj jamę ustną – czy nie ma w niej widocznego ciała obcego.

Wykonuj na przemian 5 uderzeń w plecy i 5 uciśnień klatki piersiowej

Dziecko straciło przytomność

- ułóż delikatnie dziecko na plecach;
- rozpocznij resuscytację krążeniową – oddechową (5 oddechów ratowniczych, 30 uciśnień klatki piersiowej : 2 oddechy ratownicze. Zawsze przed wykonaniem oddechów ratowniczych sprawdź jamę ustną czy nie widać ciała obcego – jeśli ciało obce jest widoczne usuń je wygarniając palcem
- po minucie wezwij pomoc – jeżeli nikt wcześniej tego nie zrobił

Kolejna edycja biegu „Wilczym Tropem” za nami

5 marca w Leżajsku odbyła się XI edycja „Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych Tropem Wilczym”. To ogólnopolskie wydarzenie, które łączy miłośników sportu i historii. Udział w niej jest oddaniem hołdu żołnierzom polskiego podziemia antykomunistycznego i antysowieckiego, działającego w latach 1944 - 1963 w obrębie przedwojennych granic RP. Żołnierze ci zostali pozbawieni wszelkich praw, tropieni po lasach, więzieni, mordowani w katowniach Urzędu Bezpieczeństwa oraz Informacji Wojskowej. Ostatni znany z imienia oficer, dowódca oddziału walczącego na Kresach por. Anatol Radziwonik „Olech” poległ w walce z NKWD 12 maja 1949 roku na terenach dzisiejszej Białorusi. Ostatni Żołnierz Wyklęty – Józef Franczak „Lalek” zginął w walce zastrzelony podczas obławy w Majdanie Kozic Górnych pod Piaskami w dawnym woj. lubelskim 21 października 1963 roku. Wszyscy Żołnierze Wyklęci, a szczególnie ich dowódcy ponieśli ofiarę życia lub zdrowia.

W tegorocznym biegu w Leżajsku udział wzięło prawie 1000 osób i był to najliczniejszy bieg w Województwie Pod-

karpackim. Mimo chłodnej i pochmurnej aury wydarzeniu towarzyszyło wiele pozytywnych emocji i uśmiechu, a uczestnicy przebiegli prawie 2 km.

Jak co roku również i tym razem, Wójt Gminy p. Jacek Chmura wsparł to wspaniałe wydarzenie i objął je Honorowym Patronatem.

Zdj. Jan Zybur

Być kobietą, być kobietą...

Pierwsze obchody Międzynarodowego Dnia Kobiet miały miejsce w Stanach Zjednoczonych 28 lutego 1909 r., poprzedzone protestami kobiet z zakładów odzieżowych domagających się lepszych warunków pracy. Do pełnego świętowania była niełatwa droga. Kobiety musiały pokonać wiele przeszkód, m.in. za czasów Drugiej Rzeczypospolitej Polska kobieta bez zgody męża nie mogła pracować. Również kształcenie się i wykonywanie niektórych zawodów było bardzo utrudnione. Pod koniec lat trzydziestych ub. wieku było siedem kobiet na stanowisku sędziego i jedna pani prokurator.

Podpisana w 1945 r. Karta Narodów Zjednoczonych była pierwszym międzynarodowym dokumentem potwierdzającym zasadę równości kobiet i mężczyzn. 8 marca oficjalnie ogłoszono Dniem Kobiet na Międzynarodowej Konferencji Socjalistycznej Kobiet w Kopenhadze w 1910 r. W Polsce dzień ten kojarzy się z goździkiem i rajstopami. A jak świętowały Dzień Kobiet kobiety z Koła Gospodyń Wiejskich z Grodziska Dolnego? Ósmego marca, jak w każdą środę (ale odświętnie) panie zebrały się w domu dziennego pobytu seniora. Wszystkie z uśmiechem na twarzy, pełne radości przyniosły przygotowane wcześniej pyszności - przystawki, sałatki. Nie zabrakło także słodkości, w tym babeczek czy makaroników. Było nie tylko słodko, ale i zdrowo - prym wiodło zielone smothie szpinakowe i jaglane rafaello.

Każda z pań otrzymała oczywiście po tradycyjnym goździku. Atmosfera świętowania podgrzała się, kiedy dołączyli do nas Agnieszka i Michał Rydzikowie z instrumentami

muzycznymi - klarnetem i akordeonem. W ich wykonaniu pojawiło się tradycyjne „Sto lat”. Dodatkiem niemuzycznym był wiosenny tulipan i herbaciany prezent o nazwie beautiful me. Potem już było „wszystko dla kobiet” - dużo pięknych utworów muzycznych i wspólny śpiew. Radości było co niemiara. Myślę, że Panie ugruntowały się przekonaniu, że nie ma brzydkich kobiet, są tylko kobiety, które nie wiedzą, że są piękne (Vivien Leigh).

Nawiązując do herbacianej torebki „beautiful me”, słowa Eleonor Roosevelt: „Kobieta jest jak torebka z herbatą. Nie wiadomo, jak jest mocna, dopóki nie znajdzie się w gorącej wodzie”.

*Z najlepszymi życzeniami
dla wszystkich kobiet
Anna Rydzik*

Czym dla chrześcijanina jest Zmartwychwstanie Chrystusa

Prawda o zmartwychwstaniu Chrystusa od dwóch tysięcy lat niezmiennie zadziwia świat i jest źródłem radości nadziei dla tych, którzy z wiarą ją przyjmują. Orędzie Wielkanocne jest szczególnym źródłem optymizmu i pocieszenia na drodze do świętości jaką kroczy chrześcijanin, bowiem jak powiedział błogosławiony kardynał Stefan Wyszyński: „Człowiekowi potrzebny jest wielkanocny poryw nadziei, by się wydzwignąć z upadku ducha, (...) ponieważ „każdy z nas jest nieustannie wydawany na łup innych, na łup ludzkiej opinii, krytyki, sądu; jest nieustannie biczowany, oplwany, w jakiś sposób wykańczany. Pozostaje tylko nadzieja, że któregoś dnia zmartwychwstanie” (Kromka chleba, Warszawa 2005).

Zmartwychwstanie jest nadzieją.

Niejednokrotnie pojawia się wątpliwość, także wśród chrześcijan: dlaczego Syn Boży, chcąc pomóc człowiekowi, nie zwyciężył zła i śmierci od razu, ale sam się im poddał, odkładając zwycięstwo na czasy ostateczne, dając nadzieję odległą w czasie? Nie znamy odpowiedzi na to pytanie, ale wierzymy, że Bóg w swojej opatrności wybrał najlepsze rozwiązanie: dobrowolnie przyjął śmierć, jakiej doświadcza każdy człowiek, aby pokazać, że nigdy w żadnym cierpieniu nie jesteśmy sami, ale że On przeżywa je wraz z nami, a równocześnie składa zbawczą ofiarę za każde zło popełnione przez ludzi. Wierzymy również, że Jego zmartwychwstanie zapoczątkowało proces powrotu do życia, który obejmie całą ludzkość. Zgodnie z rozpowszechnioną w Kościele interpretacją, sięgającą czasów św. Augustyna, Jezus modlił się na krzyżu w imieniu wszystkich cierpiących ludzi i powierzał Ojcu ich niedolę w nadziei na ostateczne zwycięstwo. Jego bolesne wyznanie nie oznaczało więc rozpaczy, ale świadczyło o ufności, jaką

każdy człowiek powinien pokładać w Bogu Stwórcy, miłującym przecież swoje stworzenie.

Nadzieja jest oczekiwaniem na coś, czego jeszcze się nie posiada. Jest więc towarzyszką naszej ziemskiej drogi, dopóki trwa ten świat. Prowadzi ona do czasów ostatecznych, kiedy – zgodnie z zapewnieniem Chrystusa – nastąpi spełnienie pragnień przekraczające ludzkie wyobrażenia, a miejsce wiary i nadziei zajmie wszechobecna miłość i radość.

Zmartwychwstanie jest spotkaniem z człowiekiem.

Wszyscy ludzie, z którymi się stykamy, nawet przez krótką chwilę, noszą w sobie obraz Boga i za każdego z nich umarł Chrystus, nawet jeżeli nie zdają sobie z tego sprawy. Nie zawsze jednak o tym pamiętamy i nie kierujemy się miłością w stosunku do bliźnich, a niektórych wręcz nie akceptujemy. Zmartwychwstanie niesie ze sobą pod tym względem pewien obowiązek, a zarazem zadanie do wykonania, ponieważ ma olbrzymie znaczenie społeczne. [...] ci ludzie, których my dzisiaj oglądamy przed sobą, do których odnosimy się z miłością lub nienawiścią, którym czynimy dobrze lub źle, których ożywiamy lub uśmiercamy – oni wszyscy zmartwychwstaną! Kiedyś się z nimi spotkamy. Nieuniknione jest, że stanimy twarzą w twarz wobec tych wszystkich ludzi. Jaka będzie wówczas radość, gdy będziemy mieli świadomość, że ci zmartwychwstali patrzą na nas przyjaźnie, życzliwie, bo wiedzą, że służyliśmy im dobrem, miłością, pomocą. Ale jak bolesną będzie rzeczą, gdy w dniu zmartwychwstania spotkają się i tacy ludzie, z których jeden był ofiarą drugiego, bo padł na skutek nienawiści domowej, społecznej czy politycznej. Święcimy w tej chwili radośnie nie tylko Zmartwychwstanie

Pana, ale zarazem pełne nadziei nasze zmartwychwstanie. Tak więc postępujemy i tak żyjemy, aby było ono nie tylko nadzieją, ale i stylem naszego życia, abyśmy już dzisiaj zasługiwali sobie na powszechną radość wobec wszystkich, których w dniu naszego zmartwychwstania wokół siebie zobaczymy” (Homilia wygłoszona w Bazylice św. Jana w Warszawie, w niedzielę, 10 kwietnia 1977 r.).

Potraktujmy przytoczone słowa Prymasa Tysiąclecia jako zobowiązanie, od którego zależy spełnienie naszych nadziei na radość wieczną. Widząc wokół nas ludzi potrzebujących, pamiętajmy o słowach Chrystusa: „Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili” (Mt 25,40). Bądźmy ludźmi posłanymi do drugiego człowieka pełnymi nadziei na lepsze życie nie tylko w wymiarach ziemskich, ale także przekraczających obecny czas i miejsce.

*Opracowano na podstawie listu
Rektora KUL na Wielkanoc*

Kolorowa tradycja - pisanki z pasją

Od kilku tygodni trwamy w okresie Wielkiego Postu. Jest to bardzo ważny czas w naszym życiu i przygotowuje nas do najważniejszych świąt w chrześcijańskim kalendarzu liturgicznym. To czas refleksji i pokuty. Wielu z nas podejmuje - być może kolejny już raz - postanowienie poprawy, uczestniczy w nabożeństwach Drogi Krzyżowej i Gorzkich Żali.

Z okresem Wielkanocy związanych jest wiele tradycji i zwyczajów. Niektóre z nich z czasem zanikły, ale wiele jest jeszcze wciąż żywo kultywowanych, jak np. święcenie pokarmów i poświęcenie palemek w kościele, obławanie się w Łany Poniedziałek czy najprzyjemniejszy zwyczaj malowania jajek.

Dla prawosławian jajko było symbolem odrodzenia przyrody. Wiosną jadano jajka w ogromnych ilościach, aby nabrać sił po zimie. Karmiono nimi bydło, a także rozrzucono je na polach dla zapewnienia urodzajów. Kościół chrześcijański przez 200 lat zabraniał spożywania jajek w okresie wielkanocnym ponieważ kojarzone były z praktykami o charakterze magicznym. Kiedy je zaakceptował, zezwolił aby stało się ważnym elementem świąt Wielkiej Nocy i nakazał je święcić. Tak oto jajko stało się symbolem budzącej się do życia przyrody, odradzającego się życia oraz Zmartwychwstałego Chrystusa.

Skąd wzięła się nazwa „pisanka”?

Określenie „pisanka” pochodzi od specjalnej techniki dekorowania jajek. Na czystej i odtłuszczonej skorupce maluje się różne wzory specjalnym pisakiem zamocowanym w gorącym roztopionym wosku. Następnie jajko zanurza się w ciepłym barwniku i miejsca pod woskiem zostają nie pofarbowane tworząc piękne wzory na jednolitym, ciemnym tle. Technik dekorowania jajek jest wiele np. drapanki/kraszanki - gotuje się jajka w barwnym wywarze, a następnie wydrapuje na nich różne wzory, oklejanki - wydmszki udekorowane kolorową włóczką, nalepianki - jajka ozdobiane wycinankami z papieru. We-

dług dawnych zwyczajów ozdabianiem jaj zajmowały się wyłącznie kobiety. Mężczyźni byli przeganiani z pomieszczenia podczas tego zajęcia. Kiedyś barwiono je tylko na kolor czerwony, bo według legendy Maria Magdaleną, po zmartwychwstaniu Chrystusa, radośnie spostrzegła, że wszystkie zakupione przez nią jajka zabarwiły się na czerwono. Dzisiaj, zwyczaj malowania jajek na Wielkanoc wciąż jest żywy, ale barwi się je na różne kolory i stanowi wspaniałą formę rozrywki i spędzenia wolnego czasu.

Tak jest również w przypadku Pana Władysława Sołki, mieszkańca naszej gminy, który od 15 lat zajmuje się ozdabianiem jajek metodą - drapanie. Tworzenie tego rodzaju pisanek wymaga wiele cierpliwości i precyzji. Na początku trzeba zabarwić skorupkę jajka. Pan Władysław robi to za pomocą kolorowego spraya, ważne aby skorupka jajka była biała. Później za pomocą ostrego i niewielkiego nożyka wydrapuje w skorupce piękne i malownicze wzory. Wymaga to niezwyklej ostrożności, ponieważ zbyt mocny nacisk spowoduje pęknięcie skorupki w niekontrolowany sposób. Wykonanie precyzyjnie zdobionego jajka zajmuje Panu Władysławowi 2 - 3 godziny. Obecnie, będąc na emeryturze okres Wielkiego Postu wykorzystuje na robienie pisanek, które później rozdaje rodzinie i sąsiadom. W swojej kolekcji posiada około 50 sztuk i każda pisanka jest inna.

Pan Władysław oprócz zdobieniem wielkanocnych jajek od 2 lat zajmuje się również malowaniem pięknych obrazów. Poniżej prezentujemy jeden z nich. Panu Władysławowi życzymy wszystkiego dobrego i powodzenia w rozwijaniu swoich pasji.

Latarnia - obraz autorstwa p. W. Sołki

Zespół Szkół w Grodzisku Górnym – szkoła wielkich możliwości

Dlaczego warto wybrać naszą szkołę?

- Nasi nauczyciele to zespół energicznych i zaangażowanych pedagogów, doskonale przygotowanych merytorycznie do prowadzenia zajęć. Dbają oni o dodatkowe formy własnego kształcenia biorąc udział w szkoleniach i konferencjach metodycznych.
- Każdy nasz uczeń czuje się w szkole bezpiecznie i komfortowo. Dbamy o miłą atmosferę i przyjazne kontakty między nauczycielami, uczniami i ich rodzicami.
- Wprowadziliśmy dwujęzyczność od najmłodszych lat. Dzięki Akredytacji Erasmus+ uczniowie uczą się nie tylko języka angielskiego, ale mają również zajęcia z języka niemieckiego w klasach 1 - 3 szkoły podstawowej.
- Uczniowie mogą brać udział w dodatkowych zajęciach z robotyki i programowania, a praktyczna nauka programowania odbywa się na zestawach LEGO i dronach.
- Nasza szkoła jest bogato wyposażona w nowoczesne technologie. W każdej klasie znajdują się tablice interaktywne lub telewizory wielofunkcyjne.

- Uczniowie uczą się projektowania na drukarkach 3D, które również posiadamy w naszej szkole.
- Często zajęcia z języka angielskiego odbywają się z native speakerem, dzięki czemu uczniowie mają kontakt z żywym językiem.
- W szkole bardzo aktywnie działa Samorząd Szkolny, który podejmuje wiele ciekawych inicjatyw.
- Uczniowie naszej szkoły objęci są opieką psychologa szkolnego oraz pedagoga specjalnego.
- Jesteśmy otwarci na Europę: uczniowie klas 6 - 8 wyjeżdżają na mobilności zagraniczne oraz mają możliwość wyjazdu na mobilność długoterminową (30 dni) do kraju partnerskiego. Byliśmy pierwszą szkołą w Polsce, która wysłała uczniów szkoły podstawowej na mobilność długoterminową. Kontynuujemy te działania zwiększając liczbę uczniów biorących udział w tego rodzaju działaniach.
- Szkolimy się po europejsku – nasza kadra wyjeżdża na liczne szkolenia językowe za granicę, gdzie poznajemy nowoczesne metody nauczania jak CLIL – czyli wprowadzanie elementów języka obcego na codzienne zajęcia. Zapraszamy również ekspertów z zagranicy, aby prowadzili zajęcia dla dzieci w naszej szkole.
- Każdego roku chętni uczniowie przygotowani są do zdawania certyfikatów z języka niemieckiego.
- W naszej szkole zarówno uczniowie jak i nauczyciele zaangażowani są w wolontariat tworząc wspólnie Szkolne Koło Caritas.
- Biblioteka szkolna organizuje wiele ciekawych konkursów, w których uczniowie biorą zawsze aktywny udział.
- Świetlica szkolna pracuje w godzinach 7-16.

Wszystkie działania, również te innowacyjne podejmujemy z myślą o dobru Państwa dzieci.

Dyrekcja ZS

Największym dobrem przedszkola w Grodzisku Górnym jest dobro dziecka!

Naszym celem jest wychowanie samodzielnego, aktywnego, kreatywnego, odnoszącego sukcesy i radzącego sobie z trudnościami, otwartego na kontakty z otoczeniem absolwenta przedszkola. Pragniemy, aby dzieci kończące edukację przedszkolną były dziećmi wrażliwymi, szczęśliwymi, pełnymi entuzjazmu, bogatymi w doświadczenia i umiejętności.

Nad realizacją tych celów czuwa wykwalifikowana i doświadczona kadra pedagogiczna wspierająca harmonijny rozwój psychofizyczny dziecka, jego zdolności i zainteresowania, tworząca klimat bezpieczeństwa i radości wśród swoich podopiecznych. Nasi nauczyciele to ludzie kompetentni i życzliwi, podnoszący ciągle swoje kwalifikacje, biorący udział w licznych szkoleniach, warsztatach, webinariach. W pracy z dziećmi korzystają z nowoczesnych metod nauczania i wychowania, nowych technik i narzędzi pracy. Otaczają opieką każdego ze swoich wychowan-

ków, traktując każdego indywidualnie zgodnie z osobistym potencjałem rozwojowym. Nauczycielki przedszkola współpracują z rodzicami i utrzymują z nimi bardzo dobry kontakt. Osiąganie wyznaczonych celów ułatwia odpowiednia infrastruktura przedszkola. Dzieci mają dostęp do wielu zabawek, pomocy dydaktycznych i placu zabaw. Dobrze wyposażony gabinet terapeutyczny oraz właściwie dostosowane do rozwoju dzieci sale przedszkolne są funkcjonalne i przytulne. Dzieci czują się w nich bezpiecznie, co przekłada się na ich rozwój.

Przygotowywanie dzieci do licznych konkursów i akcji ogólnopolskich poszerza wszechstronny rozwój naszych podopiecznych. Świadectwem naszej pracy są różnorakie certyfikaty, dyplomy, podziękowania.

Jesteśmy przedszkolem z tradycjami i możemy pochwalić się wieloma inicjatywami, które mają na celu zacieśnienie więzi między dziećmi i rodzicami oraz integrowanie przed-

szkolnej społeczności ze środowiskiem lokalnym. Organizujemy na terenie przedszkola wiele imprez, uroczystości, wycieczek i świąt nietypowych. Do najważniejszych należą m.in. „Dzień Przedszkolaka”, „Dzień Jabłka”, „Dzień Kropki”, „Dzień Życzliwości”, „Dzień Pluszowego Misia”, „Dzień Jeża”, „Dzień Kota”, „Wróżby andrzejkowe”, „Spotkanie Mikołajkowe”, „Dzień Babci i Dziadka”, „Bal Karnawałowy”, „Dzień Mamy i Taty”, „Dzień Dziecka”. Służą one integracji całego zespołu przedszkolaków i wpływają pozytywnie na relacje między dziećmi. Nasi wychowankowie uczestniczą w zajęciach wynikających z realizacji podstawy programowej oraz w zajęciach dodatkowych m.in. w zajęciach z psychologiem, zajęciach logopedycznych, zajęciach języka angielskiego i religii. W korygowaniu trudności rozwojowych u dzieci wspomagają naszych nauczycieli specjaliści: psycholog, pedagog i logopeda.

W trakcie roku szkolnego prowadzimy wiele projektów ogólnopolskich tj. „Kubusiowi Przyjaciele Natury”, „Mamo, Tato, wolę wodę”, „Mały Miś w świecie wielkiej literatury”. Do realizacji tego ostatniego zostali zaproszeni rodzice dzieci, którzy wykazywali się wielkim zaangażowaniem. Czytanie przez rodziców bajek wpływa na umocnienie więzi z dziećmi. Spotkania czytelnicze pozwalają dzieciom po-

znać zawody, które wykonują ich rodzice.

Przy sprzyjających warunkach pogodowych aktywnie spędzamy czas na nowoczesnym placu zabaw, korzystamy z walorów świeżego powietrza podczas spacerów i wycieczek. Jesteśmy przedszkolem otwartym na potrzeby dzieci i rodziców. Ciągłe się rozwijamy i doskonalimy. Staramy się, aby nasze przedszkole na czas rozłąki dzieci z rodzicami było dla nich „drugim domem”, aby chętnie do niego wracały, a nawet niechętnie je opuszczały.

Zapraszamy serdecznie do naszego przedszkola.

Przedszkole Samorządowe w Grodzisku Dolnym to dobre przedszkole

Rodzice dzieci w wieku przedszkolnym często zastanawiają się, jakie przedszkole wybrać dla swojej pociechy, aby czuło się w nim bezpiecznie i szczęśliwie. Za dobre uznają takie, do którego dziecko lubi przychodzić. Spędza w nim wiele godzin, ale w tym czasie nie tęskni, bo dzieje się w nim dużo ciekawych rzeczy. Oczywiście z punktu widzenia rodzica dobre przedszkole powinno zapewnić też wszechstronny rozwój. Takim miejscem jest przedszkole w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Grodzisku Dolnym. Dlaczego to jest dobre przedszkole dla dzieci w wieku 3 – 6 lat?

Opieka. Dla nas bardzo ważna jest dobra opieka. Przede wszystkim dbamy o to, żeby maluchy czuły się bezpiecznie. Zatrudnieni nauczyciele to osoby, które lubią pracować z dziećmi. Potrafią pomagać dzieciom w przezwyciężaniu trudności czy ich kłopotów emocjonalnych. Jak trzeba, pocieszą albo przytulą. Obserwują dzieci i odpowiednio reagują. Wychowawcy na bieżąco omawiają z dyrektorką sprawy dotyczące przedszkola i dzieci. Oczywiście pracę dzieci wspomagają specjaliści: logopeda, psycholog, pedagog, pedagog specjalny. Dbamy o to, żeby czas odpoczynku dostosowany był do indywidualnych potrzeb. Dziecko, które potrzebuje spać, ma taką możliwość, ale te przedszkolaki, które nie mają takich potrzeb, po prostu leżą i słuchają czytanych bajek. Ważne dla nas są spacer po okolicy i spędzanie czasu na placu zabaw. Jeżeli tylko na zewnątrz mamy sprzyjającą pogodę, maluchy wyruszają na świeże powietrze. Warto też wspomnieć o jedzeniu, które jest zdrowe i smaczne: dwudaniowe obiady, śniada-

nia oraz pyszne podwieczorki, którymi często są pieczone ciasta, babeczki czy robione galaretki, budynie i kisiele.

Rozwój dziecka. Nasze przedszkole dba o twórczy i poznawczy rozwój dziecka. Codzienne zajęcia bazują na aktywności. Treści podstawy programowej realizowane w sposób różnorodny i ciekawy uzupełniane są innymi zajęciami lubianymi przez maluchy, a mającymi cel edukacyjny. Oczywiście jest język angielski, ale też rytmika i religia. Dzieci uwielbiają Dzień Pluszowego Misia, Dzień Pieczonego Ziemniaka, Dzień Jabłka czy Dzień Życzliwości. Pani pedagog w ramach Dnia Bezpiecznego Internetu przeprowadza zajęcia o tematyce bezpieczeństwa w Internecie, a dzieci przygotowane przez nauczyciela edukacji dla bezpieczeństwa szkolenia z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej i bezpieczeństwa w szkole i poza nią. Grupa teatralna działająca w szkole zaprasza na oglądanie baśni. Nauczyciele zachęcają też dzieci do udziału w konkursach. Wychowawcy dużą wagę przywiązują do tradycji. Przedszkolaki uwielbiają pieczenie pierniczek przed świętami Bożego Narodzenia, wspólną Wigilię czy topienie Marzanny, którą wcześniej trzeba wykonać. Oczywiście przedszkole aktywnie uczestniczy w obchodzonych w szkole świątach patriotycznych. Zawsze też przygotowuje program artystyczny na Dzień Babci i Dziadka oraz Dzień Mamy. Dbamy o wszechstronny rozwój poprzez zapraszanie ciekawych osób. Spotkanie z dentystą, weterynarzem czy z policjantem mają wymiar edukacyjny. Uzupełnieniem tych wszystkich działań są wycieczki edukacyjne i krajo-

znawcze, które mają też znaczny wpływ na rozwój młodego człowieka. Nieobce naszym dzieciom są wizyty w kinie, teatrze czy pobyt w centrum zabaw, fabryce baniek albo spotkanie z alpakami. Organizowana jest też zabawa andrzejkowa i choinkowa. Dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi organizujemy zajęcia specjalistyczne w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.

Rodzice. Pomiedzy rodzicami a wychowawcami jest dobra wymiana informacji. Są na bieżąco informowani o postępach w rozwoju dzieci. Rodzice chętnie włączają się w organizowane uroczystości. W przedszkolu działa rada rodziców. Dyrekcja i nauczyciele wspólnie z rodzicami rozwiązują zaistniałe problemy czy rozmawiają na temat pokonywania trudności.

Zapraszamy do nas wszystkie dzieci od 3 do 6 lat. Na pew-

no polubią swoje przedszkole i będą czuć się ważną jego częścią. W razie jakichkolwiek pytań bądź wątpliwości, zapraszamy rodziców do kontaktu z dyrekcją szkoły.

Dyrekcja ZS

Projekt „Robotyczna szkoła humanistów”, czyli roboty na scenie

Projekt „Robotyczna szkoła humanistów” finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Erasmus+ sektor Edukacja szkolna realizowany w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Grodzisku Dolnym to przedsięwzięcie wprowadzające jego uczestników w świat bardzo wyjątkowy. Świat, w którym humaniści i osoby z wiedzą techniczną pracują nad wspólnym zadaniem. Okazuje się, że efekty współpracy i połączenie dwóch odmiennych spojrzeń na rzeczywistość może dać zaskakujące efekty i otworzyć młodych ludzi na nowe doświadczenia. Do tego wszystkiego jeszcze zetknięcie różnych kultur i pokonywanie barier i blokad. Tego wszystkiego doświadczyło siedmioro uczniów i troje nauczycieli z Polski, Litwy i Bułgarii w szkole włoskiej Istituto Comprensivo Statale „S. Quasimodo” znajdującej się w Gela, głównym nadmorskim mieście w południowo - wschodniej części Sycylii, która tym razem gościła szkoły partnerskie. Przygoda edukacyjna we Włoszech była wypełniona aktywnościami rozwijającymi umiejętności robotyczne, kompetencje społeczne, kulturowe i oczywiście językowe. Spotkanie nauczycieli i uczniów włoskich, polskich, bułgarskich, litewskich zaczęło się od oficjalnego powitania, koncertu muzycznego i widowiska tanecznego uczniów włoskich. Wszystkim bardzo podobał się pokaz robotów. Zostały odśpiewane również hymny wszystkich czterech krajów. Następnie bardzo ciekawie została zaprezentowana szkoła. Uczniowie włoscy oprowadzali i opowiadali o ważnych miejscach w szkole. Taką salą była pracownia robotyki, a także stanowiska robotyczne rozmieszczone w różnych punktach budynku. Roboty typu mBot, Arduino, EV3, Lego Wedo 2.0. grały w piłkę, grały na scenie, kłaniały się. Naprawdę potrafiły dużo. Uczniowie brali też udział w warsztatach z robotyki, a nauczyciele w roboczym spotkaniu w sprawie ostatecznego zaplanowania działań młodych ludzi. Od wtorku zaczął się

bardzo intensywny czas. Wymagał od uczniów kreatywności, wiedzy, zaangażowania, komunikacji w języku angielskim, a przede wszystkim odwagi, otwartości i umiejętności współpracy. Nazwa projektu „Robotyczna szkoła humanistów” do czegoś zobowiązuje, dlatego dzień rozpoczęli uczniowie polscy, którzy przedstawili wszystkim uczestnikom mobilności sylwetkę Stanisława Lema - autora utworów fantastyczno - naukowych. Po takim wprowadzeniu uczniowie zostali podzieleni na 4 grupy polsko - włosko - bułgarsko - litewskie, które miały wypracować swój autorski scenariusz na podstawie literatury science fiction Stanisława Lema z wykorzystaniem podanych słów kluczy. Co ciekawe w przedstawieniu miały grać roboty. Rozpoczęła się praca nad przygotowaniem spektaklu w zespołach. Każdy dzień kończyło podsumowanie i prezentacje poszczególnych grup na temat wypracowanego scenariusza, przydziału zadań i osiągniętych efektach. W piątek nadszedł oczekiwany moment, czyli czas podsumowań i świętowania. Dzień bogaty w różne wydarzenia. Czas prób generalnych i ostateczne poprawki przygotowanych krótkich spektakli nawiązujących do „Bajek robotów” Stanisława Lema. W godzinach popołudniowych zaproszeni rodzice i goście zobaczyli na scenie przedstawienia, w których zostały wykorzystane roboty. Potrafiły one grać na scenie, a nawet tańczyć. Interaktywne oczy i serduszka też zwracały uwagę. Oczywiście pojawiły się też latające drony. Wydawało się, że uczestnicy pokazów finałowych przenieśli się do innego świata, w którym na co dzień można spotkać ludzi i roboty. Cztery inscenizacje o kosmosie na podstawie własnych scenariuszy i taniec człowieka z robotem to efekt kilkudniowej pracy. Ileż barier trzeba było przełamać! Słowa uznania należą się młodym ludziom, którzy świetnie poradzi-li sobie z trudnym zadaniem w zespołach. Powstała scenografia, kostiumy, zostały zaprogramowane roboty, a

aktorzy przedstawiali swoją teatralną wizję wszechświata. Ważna była praca nad swoimi zadaniami i połączenie wszystkiego w jedną całość. Widzowie mogli zobaczyć ciekawe scenki, które świadczą o dobrej współpracy i komunikacji w grupie. Na koniec części oficjalnej nastąpiło wręczenie certyfikatów uczestnikom wymiany międzynarodowej, a później przyszedł czas na pyszności przygotowane przez rodziców. Oczywiście można było poprobować kuchni lokalnej. Tygodniowy pobyt we Włoszech to nie tylko zajęcia w szkole. Rodziny goszczące zadbały o wieczorne spotkania integracyjne, a szkoła zorganizowała dyskotekę. Poznawanie historii i kultury Włoch w atrakcyjny sposób zapewniły wycieczki. Jedną z nich była do greckich murów obronnych. Można było przenieść się w czasie 4500 lat. Dużą wartość miała całonocna wyprawa, której pierwszym punktem programu było zwiedzanie miejsca światowego dziedzictwa UNESCO, czyli Ragusa Ibla. Piękne miasto osadzone na wzgórzu z barokowymi budynkami. Wędrówka uliczkami odzwierciedla imponującą historię tego miejsca. Młodzi ludzie odwiedzili zachwycającą katedrę San Giorgio - symbol sycylijskiego baroku, ciekawe muzeum, w którym można zapoznać się z tradycją rzemieślniczą regionu oraz zrobili smaczne czekoladowe zakupy w lokalnym sklepie. Po opuszczeniu miasta swoje drzwi przed uczestnikami edukacyjnej wyprawy otworzyła fabryka sera i zamek Donnafugata. Warto wspomnieć, że imię „Donnafugata” oznacza po włosku „pani uciekaj”. Oczywiście nazwa zamku ma związek z legendą. Na koniec wycieczki trzeba było jeszcze pokonać labirynt. W trakcie tygodniowego pobytu w Geli rodziny goszczące zabierały uczniów na popołudniowe wędrówki po mieście leżącym nad Morzem Śródziemnym. Nauczyciele podziwiali też Caltagirone - piękne miasteczko na Sycylii, które słynie z ceramiki i wspaniałej architektury barokowej.

W końcu nastąpił powrót do Polski. Czy ten tydzień coś

zmienił w życiu uczestników wyjazdu? Na pewno to, co się zadziało, będzie miało wpływ na wybory życiowe i funkcjonowanie młodych ludzi w społeczeństwie europejskim. Dla nauczycieli to też nowe doświadczenie. Okazuje się, że można w sposób innowacyjny połączyć technologie z działaniami teatralnymi i w ten sposób zapewnić lepszą skuteczność nauki. Uściski, pożegnania i planowanie już najbliższego spotkania w Bułgarii w ramach projektu „Robotyczna szkoła humanistów” świadczą o dużej wartości projektu.

M. Fila

Eliminacje do wojewódzkiego finału rozgrywek Minisiatkówki KinderJoy of moving

Z przytupem, tegoroczny sezon rozrywkowy KINDER Joy of moving rozpoczęły dziewczęce drużyny piłki siatkowej z Wólki Grodziskiej. W pierwszym turnieju eliminacyjnym grupy wschodniej rozgrywanym w Przemyślu, nasze dwie drużyny stanęły na podium w swoich kategoriach rozgrywkowych. Siatkarskie trójki w składzie Milena Burda, Milena Matuszek, Izabela Płatek i Kinga Różycka, nie dały szans rywalom, wygrywając całe zawody. Natomiast w kategorii czwórek reprezentowanych przez Malwinę Fus, Wiktorię Kulpę, Olgę Misiąg, Alicję Szczęch oraz Zofię Żak uplasowaliśmy się na trzecim miejscu. Tak trzymać dziewczyny! Przed nami jeszcze dwa turnieje eliminacyjne i miejmy nadzieję wielki finał wojewódzki.

Tak uczczono święto naszych kochanych dziadków i babć

Szkoła Podstawowa w Wólce Grodzkiej

Uczniowie i przedszkolaki swoim kochanym babciom i dziadkom przygotowali wspaniały koncert kolęd i pastorałek, połączony z serca płynącymi życzeniami. W sobotnie popołudnie 14 stycznia do naszej szkoły zostali zaproszeni dziadkowie, dla których wnukowie w podzięce za trud wychowania i czas poświęcany im każdego dnia, przygotowali szereg niespodzianek. Scenariusz był bardzo barwny i aktywny. Najmłodsi swoje życzenia wyrecytowali, wyśpiewali i wytańczyli. Inscenizacja słowno – muzyczna przeplatana była uczniowskimi wierszami, życzeniami, oraz kolędami i pastorałkami w wykonaniu Orkiestry Dętej „Zgoda” z Rakszawy, pod batutą pana Tadeusza Chlebka oraz uczniów należących do szkolnego chóru muzycznego, prowadzonego przez Panią Małgorzatę Grzesik. Następnie najmłodsi pod opieką instruktorki Lubelskich Inicjatyw Tanecznych zaprezentowali swoim gościom specjalnie na tę uroczystość przygotowywane tańce. Na ko-

niec wnuczki już indywidualnie złożyli swoim babciom i dziadkom życzenia, wręczyli przygotowane przez siebie laurki i prezenty. Ostatnim punktem spotkania był wspólny poczęstunek, przygotowany przez rodziców.

Wszystkim zaangażowanym w organizację tak wspaniałej uroczystości: nauczycielom, rodzicom, pracownikom szkoły składam serdeczne podziękowania.

Zespół Szkół w Grodzisku Dolnym

Dzień Babci i Dziadka w przedszkolu to szczególny czas. Wtedy wnuki wyrażają swoją wdzięczność dziadkom. Taka uroczystość na pewno wzmacnia więzi rodzinne oraz kształtuje uczucia przywiązania i szacunku do dziadków. Spotkanie z tak wyjątkowej okazji już odbyło się w naszej szkole. Rozpoczęła je życzeniami skierowanymi do gości pani dyrektor Halina Gdańska.

Później na scenie zrobiło się pięknie za sprawą przedszkolaków, które uczciły to święto, przygotowując jasełka, śpiewając kolędy, tańcząc oraz składając życzenia. Nie zabrakło też upominków. Dzieci cieszyły się z udanego występu, a babcie i dziadkowie uśmiechali się. Czasem zakręciła się łezka w oku. Oczywiście ze wzruszenia. Trudno powstrzymać emocje, kiedy najukochańsze wnuki opowiadają wydarzenia związane z narodzeniem Jezusa, czyli wcielają się w role: Maryi, Józefa, aniołków, pastuszków, kolędników, trzech królów. Bożonarodzeniowe widowi-

sko z udziałem wnuka czy wnuczki to chyba najpiękniejszy prezent.

Wszystkim Babciom i Dziadkom życzymy dużo zdrowia, miłości oraz uśmiechu i radości każdego dnia.

Zespół Szkół w Grodzisku Górnym

W dniu 14 lutego obchodziliśmy w naszym przedszkolu Dzień Babci i Dziadka. Wiele zawdzięczamy naszym Babciom i Dziadkom, dlatego czcimy ten dzień w szczególny sposób. Część artystyczną przygotowały dzieci z grupy młodszej i starszej. Były śpiewy, recytacja wierszy i tańce. Ich występy zostały nagrodzone gromkimi brawami. Dzieci wręczyły swoim Babciom i Dziadkom laurki własnoręcznie wykonane. Wszystkie dzieci, które brały udział w konkursie plastycznym pt. „Mój Przyjaciel Miś”- grupa młodsza i „Pokażę Ci bajkę”- grupa starsza, otrzymały dyplomy, nagrody książkowe i drobne upominki. Na zakończenie uroczystości zarówno dzieci jak i ich dziadkowie zostali poczęstowani pysznymi ciastkami przygotowanymi przez Rady Rodziców.

Job shadowing w Grecji

W dniach 15 - 22 stycznia grupa 9 nauczycieli Zespołu Szkół im. prof. Franciszka Leji w Grodzisku Górnym uczestniczyła w mobilności w greckiej miejscowości Kolindros – małym miasteczku znajdującym się 40 km od Salonik. Ten wyjazd edukacyjny odbywał się w ramach realizacji Akredytacji Erasmus+ na lata 2021-2027, której celem jest między innymi unowocześnienie procesu nauczania oraz skuteczne wprowadzanie języka obcego od najmłodszych lat. Dlatego też w mobilności tej brali udział nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i przedszkola.

W naszej nowej szkole partnerskiej, która realizuje wiele projektów międzynarodowych uczy się około 100 uczniów w wieku 4-12 lat. Placówka ta więc idealnie wpisała się w nasze potrzeby edukacyjne oraz cele realizowane podczas Akredytacji. Nauczyciele przedszkola z naszej szkoły uczestniczyli w obserwacji pracy nie tylko najmłodszych grup szkoły partnerskiej, ale i prywatnego przedszkola oraz żłobka znajdującego się w miejscowości Kolindros. Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej brali aktywny udział w zajęciach klas I-III oraz mieli okazję podzielenia się swoim ogromnym doświadczeniem. Podczas mobilności poszerzyliśmy swoją wiedzę dotyczącą metody CLIL i zdaliśmy sobie kolejny raz sprawę z tego, jak ważne jest nauczanie języków obcych w połączeniu z innymi przedmiotami oraz nowymi technologiami. Skuteczność tej metody mieliśmy okazję zaobserwować podczas licznych zajęć praktycznych oraz gier, kiedy to jako nauczyciele staliśmy się uczniami. Grecka szkoła rozpoczyna dopiero swoją przygodę w dziedzinie robo-

tyki, dlatego też bardzo liczyli na sugestie z naszej strony. Prócz zajęć edukacyjnych odbywających się w sześciu szkołach znajdujących się na terenie tej miejscowości braliśmy udział w bogatym programie kulturowym. Dzięki temu mogliśmy zwiedzić liczne obiekty sakralne, poznać miejscowy folklor, zobaczyć regionalne muzeum oraz spacerować szlakiem pod górą Olimp. Bardzo pozytywnie zaskoczyło nas przyjęcie ze strony społeczności lokalnej, kiedy to podczas spotkań zasmakowaliśmy wielu przepysznych dań i przekąsek.

Grecka gościnność zostanie na długo w naszych sercach, a jej efekty będziemy wprowadzać podczas pracy naszej placówki. Jesteśmy pewni, że to dopiero początek naszej współpracy z greckim partnerem, czego efektem są wspólne plany realizacji kolejnych przedsięwzięć.

Zespół projektowy

Wyjazd edukacyjny do Włoch

W dniach 12 - 19 lutego po raz kolejny grupa 6 uczniów z Zespołu Szkół im. prof. Franciszka Leji w Grodzisku Górnym wraz z dwójką opiekunów brała udział w wyjeździe edukacyjnym do Bagherii na Sycylii. Była to mobilność w związku z realizowanym projektem Erasmus+ "Elementy awiacji w robotyce i kodowaniu- programowanie i praktyczne wykorzystanie dronów". Tam spotkaliśmy się z uczestnikami projektu z Włoch, Węgier i Hiszpanii na wspólnych zajęciach. Tematyka tego działania to programowanie oraz praktyczne użycie bezzałogowych statków latających. Placówka, którą odwiedziliśmy to szkoła, podstawowa Ciro Scianna, z którą współpracujemy już od kilku lat. W ostatnim czasie ta współpraca była jednak zaburzona przez pandemię koronawirusa na świecie i z tego powodu czas realizacji projektu musiał być wydłużony a mobilność się wyraźnie opóźniła. Uczniowie systematycznie przygotowywali się do tego wyjazdu poprzez udział w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych z programowania i kodowania robotów i dronów. Podczas pięciodniowego pobytu w zaprzyjaźnionej placówce pogłębiali tę wiedzę a jednocześnie doskonalili i sprawdzali swoje umiejętności z języka angielskiego. Szeroki zakres tematyki projektu spowodował, że, każdy dzień urozmaicony był róż-

nymi aspektami dotyczącymi tych zagadnień. Poza tym, zajęcia odbywały się nie tylko w szkole, ale również poza nią, w instytucjach, które podejmują tę tematykę na znacznie bardziej zaawansowanym poziomie.

Oprócz lekcji tematycznych na uczniów czekały też inne aktywności. W pierwszym dniu zwiedzili szkołę i mieli okazję zaobserwować proces dydaktyczny swoich włoskich rówieśników. Po lekcjach był czas na to, aby zwiedzić kościoły i inne zabytki Bagherii. Miały też miejsce dwa wyjazdy edukacyjne, podczas których uczniowie dowiadywali się jakie praktyczne zastosowanie mają roboty i drony. Pierwszym z nich była wizyta na uniwersytecie w Palermo, gdzie miały miejsce wystawy technologiczne i prezentacyjne dotyczące różnych dziedzin życia, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania technologii w sposób przyjazny środowisku naturalnemu. Ważną rolę w tym procesie odgrywa robotyka, automatyka i drony, czyli tematyka naszego projektu, które można na różnoraki sposób wykorzystać do powstrzymania degradacji środowiska. Po południu był czas na zwiedzanie najstarszych zabytków Palermo i poznanie ciekawej historii tego miasta, gdzie w ciągu wieków zmieniały się wpływy normañskie, hiszpańskie oraz arabskie. Drugi wyjazd edu-

cyjny to wizyta w obserwatorium astronomicznym Gall Has-sim, placówce edukacyjnej położonej w górskim terenie. Tym razem uczniowie dowiadawali się, kiedy powstał i jak zbudowany jest wszechświat, układ słoneczny i co generalnie wiemy o przestrzeni kosmicznej. Te astronomiczne elementy połączone były z wiedzą na temat eksploracji kosmosu przez ludzi, a z pomocą przychodzą tu roboty i bezzałogowe maszyny latające, dlatego, że ludzkość nie jest jeszcze tak zaawansowana technologicznie, aby stworzyć odpowiednie warunki do przeżycia ludzi na dłuższą metę poza ziemską atmosferą. Zatem roboty i drony są obecnie naszymi oczami i uszami i są z powodzeniem wykorzystywane.

Na zajęciach w szkole w mieszanych polsko-hiszpańsko-węgiersko-włoskich grupach miały miejsce przygotowania do konkursu dronów. Uczniowie je programowali i testowali a ich zadaniem w konkursie było pokonanie przygotowanej trasy z przeszkodami w jak najkrótszym czasie. Regulamin tych zmagani opracowany był w języku angielskim. Gdy nadszedł czas konkursu, drony poszczególnych drużyn pokonywały przeszkody ze zmiennym szczęściem, a oceniają-

ce jury dokładnie punktowało wszystkie potknięcia i wszelkie dysfunkcje wynikające ze sposobu zaprogramowania tych latających obiektów. Zwycięskiej drużynie wręczone zostały nagrody. Uczniowie zrobili duże postępy w programowaniu dronów, ale jednocześnie zdają sobie sprawę z ogromnej pracy, jaką trzeba będzie jeszcze włożyć, aby wspinać się na coraz bardziej zaawansowane poziomy tej wiedzy. Był to zarazem dodatkowy bodziec do nauki języka angielskiego.

Grupa projektowa Erasmus +

Gminny Konkurs Kolęd i Pastorałek

Poniedziałek 30 stycznia w Szkole Podstawowej w Wólce Grodzkiej odbył się Gminny Konkurs Kolęd i Pastorałek „Jaka to melodia”. Pomysł konkursu nawiązywał do znanego telewizyjnego programu muzycznego „Jaka to melodia”, z tym, że uczestnicy losowali dla siebie nie piosenki, lecz kolędy i pastorałki, następnie wybierali ilość zagranych nutek i udzielali odpowiedzi. Na starcie stanęło cztery drużyny, dwie ze Szkoły Podstawowej z Wólki Grodzkiej oraz drużyna ze Szkoły Podstawowej z Grodziska Dolnego i ekipa Szkoły Podstawowej z Grodziska Górnego. Po ciekawej i niezwykle taktycznej rozgrywce, wyłonieni zostali zwycięzcy. Pierwsze miejsce w inauguracyjnym Gminnym Konkursie Kolęd i Pastorałek zdobyli uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Grodzisku Dolnym, na drugim miejscu uplasowali się zawodnicy ze Szkoły Podstawowej w Grodzisku Górnym, natomiast miejsce trzecie przypadło drużynie Szkoły Podstawowej z Wólki Grodzkiej. Dziękujemy

opiekunom drużyn za bardzo wysoki stopień przygotowań młodzieży, samym uczestnikom gratulujemy tak błyskotliwych i szybkich odpowiedzi, świetnego słuchu muzycznego, znajomości bogatego repertuaru kolęd. Zapraszamy wszystkich za rok, na drugą edycję wspólnego odkrywania i śpiewania przepięknych polskich kolęd i pastorałek.

P. Matuszek

Turniej Mikstów Siatkarskich

W niedzielę 15 stycznia Szkoła Podstawowa w Wólce Grodzkiej zorganizowała turniej mikstów siatkarskich. Dzięki przychylności Pani Dyrektor Haliny Gdańskiej rozgrywki odbyły się na hali sportowej przy Zespole Szkół im Jana Pawła II w Grodzisku Dolnym. Do rozgrywek zgłosiło się 10 par, które rywalizowały początkowo w fazie grupowej, później w półfinałach i meczach o poszczególne miejsca. Po zaciętych pojedynkach wyłoniono podium. Zwycięzcą została para Monika Burda i Wojciech Miś, drugie miejsce zajęli Oliwia Kulpa i Wojciech Pelic. Na najniższym miejscu podium uplasowali się Agata Kulpa i Zdzisław Wikiera. Finałiści otrzymali medale i pamiątkowe statuetki. Każdy zawodnik mógł rozegrać wiele meczy, zabawy tej „siatkarskiej” było bardzo dużo, wymiany sportowe były też bardzo

efektywne. Wniosek nasuwa się tylko jeden – zapotrzebowanie na tego rodzaju imprezy jest duże, więc z pewnością będziemy takie rozgrywki kontynuować.

W. Miś

Ekologia i robotyka w Zespole Szkół w Grodzisku Dolnym

Czy można pobudzić w uczniach kreatywność i chęć poznawania świata nie tylko przez pryzmat wycieczki, ale wykorzystując robotykę i ekologię? Czy można równocześnie rozwijać umiejętności językowe i uczestniczyć w niezapomnianej przygodzie edukacyjnej? W Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Grodzisku Dolnym jest to możliwe. Przed nami kolejny projekt i nowe wyzwania. Od 1 marca zaczęliśmy realizację przedsięwzięcia pt. „Naukowo i technicznie o ekologii” w ramach projektu „Ponadnarodowa mobilność uczniów” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Będziemy współpracować z szkołą hiszpańską Ave Maria San Isidro w Granadzie. Aż 20 uczniów z klas VI – VIII będzie miało szansę na rozwój wiedzy i kompetencji oraz przeżyć niezapomnianej wyprawy. Budżet projektu to 104 971 zł. Głównym celem projektu jest rozwój kompetencji kluczowych wśród uczniów szkoły polskiej i hiszpańskiej poprzez działania proekologiczne i współpracę w zespołach międzynarodowych. Takim kluczowym problemem dotyczącym naszych dzieci jest dbanie o środowisko. Wykorzystując problem ochrony środowiska, będziemy rozwijać ważne kompetencje kluczowe: obywatelskie i przyrodnicze w obszarze ochrony klimatu, zmian klimatycznych i ich skutków oraz językowe i matematyczne, w zakresie technologii i inżynierii. Przedsięwzięcie pozwoli na wprowadzenie zmian w szkołach. Do poszerzenia wiedzy ekologicznej i rozwinięcia kompetencji kluczowych wykorzystamy zajęcia przyrodniczo - badawcze, z robotyki i języka angielskiego. Na tych dziedzinach połączonych ze sobą będzie opierał się program mobil-

nościowy. Uczniowie poznają zagadnienia dotyczące ochrony środowiska, zmian klimatu, oszczędzania energii, wody, surowców, segregowania i wtórnego wykorzystywania odpadów od strony teoretycznej i praktycznej. Zaplanowane działania: przeprowadzenie debaty o elektrowniach jądrowych zakończonej tworzeniem plakatów, budowa ekologicznego domu, turbiny powietrznej czy pojazdu elektrycznego z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii: wiatru, wody, słońca, praktyczna segregacja śmieci, tworzenie ubrań z odpadów, pokaz mody ekologicznej, warsztaty kulinarne z wykorzystaniem ekologicznych produktów. Projekt oczywiście wpłynie na rozwój komunikacji w języku angielskim. Przygotowanie się do wspólnej pracy szkoły polskiej i hiszpańskiej będzie wymagało poznawania nowego słownictwa i struktur gramatycznych. Ważnym aspektem projektu będzie robotyka. Zajęcia z robotyki nie tylko są atrakcyjne dla dzieci, ale rozwijają u uczniów umiejętności z informatyki, matematyki, fizyki. Robotyka zostanie wzbogacona o odnawialne źródła energii. Dzięki przedsięwzięciu rozwiniemy zdolności do polisensorycznego poznania, wzbogacimy wiedzę na temat świata materialnego i intelektualnego, wypróbowujemy nowe możliwości. Rozszerzymy współpracę z szkołami partnerskimi z UE i staniemy się bardziej otwarci na kontakty międzynarodowe.

M. Fila

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sukces Sebastiana - ucznia Zespołu Szkół w Grodzisku Górnym

Uczniowie Zespołu Szkół im. prof. Franciszka Leji w Grodzisku Górnym: Sebastian Szklanny z kl. III i Oliwia Urban z kl. IV, reprezentowali naszą szkołę w XIII Wojewódzkim Festiwalu Pieśni Patriotycznych, organizowanym przez Szkołę Podstawową nr 28 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. płk. Ciepłińskiego w Rzeszowie. Uczestnicy konkursu zobowiązani byli do zaprezentowania dwóch dowolnie wybranych pieśni patriotycznych. Do ścisłego finału przeszedł Sebastian, który został zaproszony na koncert galowy laureatów do Młodzieżowego Domu Kultury w Rzeszowie. Finał odbył się 1 marca. Wykonawców oceniało Jury w składzie: Sylwia Wojnar - wokalistka, nauczyciel muzyki, dyrygent, solistka Stowarzyszenia Śpiewaczego w Dębicy oraz Teatru Muzycznego w Rzeszowie, Katarzyna Dudzik - wokalistka, nauczyciel śpiewu, absolwentka kierunku Jazz i Muzyka Rozrywkowa na Wydziale Muzyki UR w klasie wokalu, wokalistka Big Mielec Band, uczestniczka licznych programów muzycznych, studentka Wokalistyki Estradowej na Akademii Muzycznej w Katowicach, Kamila Mokrzycka - studentka V roku na wydziale wokalnno-aktorskim w Krakowskiej Akademii Sztuk Teatralnych, laureatka wielu nagród w konkursach wokalnno-aktorskich w kraju i za granicą. Występy uświetnili zaproszeni goście, z

panią Małgorzatą Jarosińską – Jedynek, sekretarzem stanu w ministerstwie funduszy i polityki regionalnej na czele. Wszyscy uczestnicy zaprezentowali bardzo wysoki poziom, a nasz uczeń Sebastian zdobył I miejsce w kategorii klas I – III. Serdecznie gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów.

Halina Ślанда

35 - lecie zespołu „Leszczynka”

21 stycznia Zespół Śpiewaczo - Obrzędowy „Leszczynka” z Wólki Grodzkiej obchodził jubileusz 35 - lecia istnienia i działalności.

Po powitaniu gości odbył się występ solenizantów z okolicznościowym programem, a po nim najmiłsza część jubileuszu a mianowicie wręczenie podziękowań za ogromny wkład w pielęgnowanie zwyczajów ludowych w gminie Grodzisko Dolne. Podziękowania i gratulacje złożyli: wójt gminy Grodzisko Dolne pan Jacek Chmura, dyrektor Ośrodka Kultury pani Katarzyna Mach-Wawraszek, sołtys – pan Krzysztof Dąbek, radny – pan Sylwester Różycki oraz dyrektor Szkoły Podstawowej z Wólki Grodzkiej – pan Paweł Matuszek.

Życzenia kolejnych lat z muzyczną przygodą złożyli również członkowie zespołów „Grodziszczoki” i „Wiola”. Nie zabrakło oczywiście jubileuszowego tortu. Impreza zakończyła się wspólną biesiadą z poczęstunkiem. Wszystkim członkom Zespołu dziękujemy za 35 lat pracy i osiągnięte sukcesy. Całemu Zespołowi życzymy dalszych nagród i sukcesów oraz dużo sił, zdrowia, wszelkiej pomysłowości w życiu osobistym i zawodowym.

Początki działalności zespołu.

W roku 1985 w Wólce Grodzkiej z inicjatywy większości mieszanek tej wsi założone zostało Koło Gospodyń Wiejskich, które miało siedzibę w nowej miejscowej szkole.

W roku 1987 wśród członkiń koła powstał pomysł powołania zespołu ludowego. Zespół ten przyjął nazwę „Leszczynka” od przepływającej przez tę miejscowość rzeki, na brzegach której rośnie bardzo dużo leszczyny. Kierownikiem zespołu została Anna Tołpa. W początkowym okresie „Leszczynka” była typowym zespołem śpiewaczym – teksty piosenek wybierane były z tutejszych regionalnych przyspiewek podanych przez członków zespołu. Pierwszy publiczny występ odbył się w kwietniu 1987r. w sali gimnastycznej starego budynku szkoły w Wólce Grodzkiej.

Skład zespołu bazował na grupie kobiet z Koła Gospodyń, do którego dołączyło 10 mężczyzn. Było to niezmiernie ważne z tego względu, że brzmienie pieśni wzbogaciło się o męskie głosy, a cymbały, na których grał Kazimierz Śmiałek i akordeon, na którym przygrywał Zbigniew Dędor tworzyły dodatkowo akompaniament muzyczny. Zimą roku 1988 delegacja zespołu w składzie: Marcela Dąbek i Helena Szkodzińska pojechała do WDK

w Rzeszowie, by zarejestrować swój zespół. Od tej pory już na stałe zespół brał udział w uroczystościach gminnych, stał się też uczestnikiem konkursów i przeglądów wojewódzkich.

Wraz z rokiem 1993 zaczęto pisać scenariusze widowisk obrzędowych i od tego czasu nazwa zespołu wzbogaciła się o Zespół Śpiewaczo - Obrzędowy „Leszczynka”. Scenariusze powstają w oparciu o wspomnienia członków zespołu, wypowiedzi i relacje osób starszych, które pamiętały jeszcze najstarsze obyczaje.

Pierwsze powstałe widowiska to:

„Chrzcziny” – prezentacja chrzcina wiejskiego dziecka i przygotowań z tym związanych. Dziecko było chrzczone w pierwszą niedzielę po urodzeniu. Do chrztu dziecko przygotowywała nie matka lecz tzw. „babka”, która przyjmowała poród. Wykonywała ona czynności, które miały mieć symboliczne znaczenie w życiu dziecka. Do kościoła dziecko wieźli kumowie i „babka”. Następnie w domu odbywała się tzw. gościna, której towarzyszyła muzyka z licznymi przyspiewkami.

„Odprawa parobka” – obrzęd związany z okresem Świąt Bożego Narodzenia, odbywał się w dzień św. Szczepana. Parobek musiał opuścić dom gospodarza w nocy przed północą, aby nie zauważyli go sąsiedzi. Przed odejściem parobek otrzymywał zapłatę, odzienie i prowiant na drogę oraz różne produkty żywnościowe dla rodziny.

„Szczodry wieczór” – obrzęd związany z okresem Świąt Bożego Narodzenia, przedstawia tradycję kołędowania i pieczenia „szczodroków” – pszennych bułek. „Szczodroki” stanowiły zapłatę za kołędowanie.

„Owsioki” to przedstawienie wydarzeń, które mają miejsce w dzień św. Szczepana. Już po północy z Bożego Narodzenia na Świętego Szczepana rozpoczynało się chodzenie po domach po kołędzie do tych domów, w

w których były panny lub kawalerowie do wzięcia. Było przy tym dużo zabawy, śmiechu i wesołych kolęd.

Każdego roku „Leszczyńska” występuje z wieńcem i pieśniami dożynkowymi na dożynkach gminnych. „Leszczyńska” systematycznie też uczestniczy w Wojewódzkim Konkursie Wieńców Dożynkowych w Radomyślu, z którego nigdy nie wróciła bez nagrody. Wyjeżdża również na dożynki powiatowe, wojewódzkie i diecezjalne, nie tylko z wieńcem, ale również z programem dożynkowym, bo trzeba przecież ten wieniec „obśpiewać” piosenkami żniwnymi lub pokazać jakiś zwyczaj związany ze żniwami. „Leszczyńska” posiada taki zwyczaj pt. „Obrynek”.

Pod koniec lat 90 - tych w zespole „Leszczyńska” nastąpiły zmiany. Kierownictwo zespołu objęła Salomea Szklanny przy dużej pomocy Anny Głowackiej. W roku 1999 kierownikiem został Stanisław Hospod. W roku 2001 kierowniczką zespołu została Maria Żak i od tego czasu nastąpił prawdziwy rozkwit działalności zespołu nie tylko w sferze artystycznej, ale również kulinarnej.

Począwszy od roku 2000 zaczęto pisać nowe scenariusze. Tym razem postawiono na sceny kabaretowe. Pierwszy kabaret to „Rada Sołecka”, który napisał Józef Rydzik przy współpracy Marii Żak. Potem powstały jeszcze kabarety: „Kasia idzie za Turka”, „Unijna odprawa parobka”, „Kolczykowanie zwierząt” oraz krótkie skecze. W tej sporej liczbie scenariuszy znalazł się jeszcze jeden, napisany przez Józefa Rydzika, pt. „Noc świętojańska”. Jest to widowisko związane z różnymi wierzeniami i czarami, zbieraniem ziół – bo zebrane w tym czasie mają swoje nadzwyczajne działanie, szukanie kwiatu paproci, opowieści o czarownicach i różne przesady związane ze św. Janem i wiele różnych przysłów.

W roku 2008 powstał scenariusz widowiska „Zmówiny” oparty na au-

tentycznych zdarzeniach. „Zmówiny” był to zwyczaj spotkania się rodziców przyszłych państwa młodych i targowania się o przyszłe wiano dla córki, jak i dla syna. W tym scenariuszu panna była z dzieckiem, więc te zmówiny były oparte na mocnym targowaniu.

Kolejne widowisko – tym razem plenowe – napisane zostało na zlecenie WDK w Rzeszowie, który wytypował „Leszczyńkę” do udziału w I Eurokarpaccim Kulturalnym Taborze Pasterskim w Tyrawie Wołoskiej. Dodać należy, że „Leszczyńska” za widowisko „Pierwszy wygon krów” zdobyła sobie wielkie uznanie, co zaowocowało II nagrodą oraz nagrodą indywidualną dla pani Marii Żak za scenariusz i reżyserię. Widowisko pokazuje zwyczaj pierwszego wyganiania krów na wiosnę do pasienia. Są z tym związane różne czary, przesady, motyw szukania pastucha lub pastuszki do pasienia bydła i ich przyjmowanie „na służbę”. Tym poczynaniom towarzyszą piosenki pasterskie, zabawy dzieci przy pasieniu i swary sąsiedzkie, jeżeli krowa uczyniła komuś szkodę.

Najnowszy scenariusz opisuje „Zapusty” czyli zwyczaje na zakończenie karnawału. Jest to pora odwiedzania znajomych i związane z tym gościny mocno zresztą zakrapiane gorzałką, granie w karty nawet przez kilka dni z rzędu, bicie pytań i związane z tym wierzenia oraz hulanki, zabawy.

Z okresem Świąt Bożego Narodzenia

związane jest jeszcze jedno widowisko, a mianowicie „Wigilia”. Jest to autentyczne widowisko oparte na zdarzeniach sprzed II wojny światowej, gdzie pokazane zostały ówczesne zwyczaje, wierzenia, modlitwy, kolędy i przygotowanie tradycyjnych potraw wigilijnych. Akcja rozgrywa się w wielopokoleniowej rodzinie, do której na wigilię przychodzi samotna osoba. Najwyżej cenionym przez zespół i jurorów widowiskiem obrzędowym są „Chrzcziny” opracowane w nowej wersji, uzupełnione i ubarwione różnymi wierzeniami ludowymi, które czynią to widowisko niezwykle ciekawym. Z tym widowiskiem w roku 2006 zespół wystąpił w Bukowinie Tatrzańskiej podczas XXII Sejmiku Wiejskich Zespołów Teatralnych i otrzymał nominację na Konkurs Ogólnopolski, którym był XXIII Sejmik Teatrów Wsi Polskiej w Tarnogrodzie. Grono etnografów w Tarnogrodzie zauważyło starania zespołu z Wólki Grodziskiej o wierne podtrzymywanie rodzimego folkloru i na tym samym przeglądzie przyznało „Leszczyńce” Nagrodę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Te wszystkie osiągnięcia na niwie kultury ludowej, jej pieczołowite pielęgnowanie oraz dokumentowanie dla przyszłych pokoleń stawiają „Leszczyńkę” w gronie najlepszych zespołów ludowych województwa podkarpackiego.

OK

Jedno z pierwszych zdjęć zespołu „Leszczyńska”

„Wątki folkloru ludowego” w Starym Dzikowie

W niedzielę 5 lutego w Starym Dzikowie odbyła się 21. edycja Międzywojewódzkiego Przeglądu Grup Obrzędowych „Wątki Folkloru Ludowego”.

Jest to przegląd grup obrzędowych, którego idea jest przedstawienie, zachowanie i przekazanie kolejnym pokoleniom dawnych obrzędów i zwyczajów związanych z życiem polskiej wsi.

W tym roku bogactwo obrzędów polskiej kultury ludowej zaprezentowało 11 grup z województwa podkarpackiego i części lubelskiego. Zespół Regionalny „Grodziszczoki” przedstawił widowisko „Poprawiny”, za co otrzymał wyróżnienie. A po części konkursowej nasza Kapela Ludowa koncertowała dla zebranej publiczności.

Wieczór z teatrem

„Od wiosny do wiosny” to tytuł sztuki przygotowanej przez rzeszowski Teatr Scena Propozycji, która została wystawiona w niedzielę 19 lutego w naszym Ośrodku Kultury. Reżyserem i autorem scenografii oraz scenariusza jest Janusz Pokrywka. Tekst został zaczerpnięty z twórczości ludowych poetów Rzeszowszczyzny.

Tytuł sztuki „Od wiosny do wiosny” określa ramę czasową widowiska – pokazuje, co działo się, a nawet w niektórych miejscach nadal się dzieje w poszczególnych porach roku. Podstawą barwnej opowieści są ludowe pieśni i przyspiewki anonimowych autorów naszego regionu. Pozornie najprostsze środki sceniczne wywołują wielkie emocje. Scenografia, kostiumy, rekwizyty i doskonała gra aktorska sprawiają, że widowisko nie tylko dokumentuje tradycje ludowe, ale pozwala je przeżyć w baśniowy sposób.

sób. Tego wieczoru czuć było wspaniałą, ciepłą atmosferę. Przyczynili się do tego wszyscy widzowie, zgromadzeni w naszej sali widowiskowej, którym dziękujemy za obecność..

To był wyjątkowy koncert

We wtorkowe popołudnie 7 marca, w Ośrodku Kultury w Grodzisku Dolnym miała miejsce muzyczna uczta z okazji Dnia Kobiet. A wszystko za sprawą koncertu pt. „A może by tak jeszcze raz...” w wykonaniu zaprzyjaźnionego Teatru Muzycznego „Broadway” wraz z Zespołem „Cantilinae”, działających przy Gminnym Ośrodku Kultury w Giełdarowej. Przepiękne aranżacje dostarczyły widzom wiele emocji, wrażeń i wzruszeń. Utalentowani artyści zapre-

zentowali licznie zgromadzonej publiczności piosenki polskich artystów. Koncert był doskonale wyważoną mieszanką nostalgii, wieczorowego klimatu, nastrojowego oświetlenia, eleganckich strojów i niezapomnianych melodii.

Artystom gratulujemy pasji, dziękujemy za przyjęcie zaproszenia i czekamy na kolejne koncerty.

OK

Święto kobiet w naszej gminie

W czwartek, 9 marca, panie z gminnych Klubów Seniora oraz członkowie zespołów „Grodziszczoki”, „Leszczynka” i „Wiola” wspólnie świętowały Dzień Kobiet. Była to okazja do spędzenia czasu w gronie znajomych, a przy okazji do oderwania się od codziennych obowiązków.

Uroczystość rozpoczęła się od występów dziecięcego Zespołu Tanecznego „Prim” oraz solistek z grupy wokalne działającej pod patronatem Ośrodka Kultury.

Następnie przed zebranymi zaprezentował się Zespół Śpiewaczy „Wiola”, który oprócz piosenek przygotował okolicznościowe wiersze i wesołe przerywniki.

Z programem artystycznym, przygotowanym specjalnie na święto pań wystąpili członkowie Zespołu „Leszczyn-

ka”, a Anna Grzywna zaśpiewała piosenkę Maryli Rodowicz „Dama być”. Wesołą niespodzianką okazał się występ panów z zespołu, w wykonaniu których kankan wywołał wielkie brawa.

Na koniec Zespół „Grodziszczoki” złożył wszystkim Paniom muzyczne życzenia śpiewając m.in. „Przynoszę tobie moja dziewczyno siedem czerwonych róż” i „Za zdrowie pań”. Wieczór upłynął w bardzo miłej i radosnej atmosferze. Wszystkim Paniom życzymy dużo zdrowia, szczęścia, uśmiechu i dużo powodów do radości każdego dnia.

OK

LETNI KALENDARZ IMPREZ organizowanych przez Ośrodek Kultury

- **14 maja 2023r.** **PIKNIK DLA DZIECI** - Park Podworski w Grodzisku Dolnym
- **28 maja 2023r.** **DZIEŃ RODZINY:**
PIKNIK I POTAŃCÓWKI GRODZISKIE - Park w Miasteczku
- **18 czerwca 2023r.** **POTAŃCÓWKI GRODZISKIE** - Park w Miasteczku
- **2 lipca 2023r.** **PIKNIK DLA DZIECI** - Park Podworski w Grodzisku Dolnym
- **16 lipca 2023r.** **RODZINNY PIKNIK LASOWIACKI** w ramach III Festiwalu Kultury Lasowiackiej:
WOJEWÓDZKI FESTIWAL PIEŚNI LASOWIACKICH
POTAŃCÓWKI GRODZISKIE - Park w Miasteczku
- **15 sierpnia 2023r.** **DOŻYŃKI GMINNE** - stadion LKS „Grodziszczanka” w Grodzisku Górnym
- **27 sierpnia 2023r.** **POTAŃCÓWKI GRODZISKIE** - Park w Miasteczku

ZAPRASZAMY!

Elektryfikacja gminy Grodzisko Dolne

Życie w dzisiejszych czasach jest bardzo łatwe i wygodne. Korzystanie z pralki, najlepiej od razu z suszarką, lodówki czy telewizji to standard, nad którym nawet się nie zastanawiamy. A co jeśli nagle zabraknie prądu? Jak będzie wyglądała nasza rzeczywistość bez centralnego ogrzewania, lodówki czy pralki? Jeszcze 70 lat temu życie naszych dziadków i rodziców było zupełnie inne, pozbawienie tych wszystkich udogodnień kiedy dorastali przy lampach naftowych.

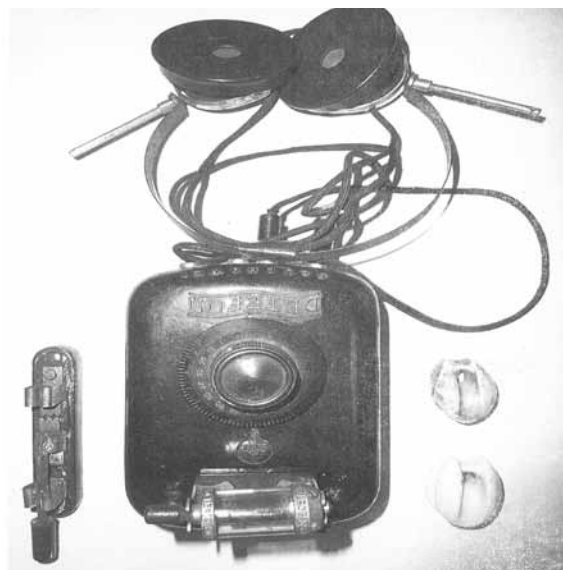
A jak to było w naszej gminie? W roku 1956 rozpoczęto elektryfikację miejscowości od Łañcuta do Leżajska od budowy linii 15 kV, które obejmowało przyległe do w.w. linii miejscowości, a jedno z nich to odgałęzienie Wólka Grodziska, Grodzisko Górne i Grodzisko Dolne.

W Wólce Grodzkiej wybudowano jedną stację o mocy 50 kVA, w sąsiedztwie obecnego sklepu GS wraz z linią niskiego napięcia na słupach drewnianych załączoną do eksploatacji na początku 1957 roku. W Grodzisku Górnym wybudowano jedną stację o mocy transformatora 75 kVA, w sąsiedztwie skrzyżowania (obecnego ronda) i linię niskiego napięcia załączoną w połowie 1957 roku. W Grodzisku Dolnym wybudowano dwie stacje, pierwszą koło kościoła o mocy 50 kVA i drugą, w sąsiedztwie nieistniejącej już mleczarni (teren Domu Nauczyciela) o mocy 75 kVA oraz linię niskiego napięcia załączoną jesienią 1975 roku.

Przy elektryzacji wsi pomagali mieszkańcy zwożąc słupy energetyczne drewniane ze stacji kolejowej oraz wykonywali wykopy pod słupy.

Oświetlenie drogowe było wykonane z kloszami metalowymi i żarówkami tylko przy głównych drogach, a liczniki i sterowanie było ręczne przez mieszkańców, u których były zainstalowane. W budynkach standardowo była wykonywana instalacja elektryczna jednofazowa z dwoma punktami oświetleniowymi i jednym gniazdkiem, za pozostałe trzeba było dopłacać. Instalacje trójfazowe były u odbiorców takich jak: Mleczarnia w Grodzisku Dolnym (już nieistniejąca), szkoły i budynki GS - u oraz nieistniejące już kuźnie u Salwachów oraz u nielicznych mieszkańców. Przed elektryfikacją niewiele osób posiadało odbiorniki radiowe detektorowe, gdzie była wymagana antena napowietrzna o długości min 30 m i uziemienia, a stacji radiowej Warszawa słuchało się tylko na słuchawkach. (patrz zdjęcie)

Po elektryfikacji można było kupić odbiorniki radiowe lampowe. Jednym z pierwszych był Pionier, Pionier – Mazur, a później Stolica. Na istniejących słupach sieci energetycznej zainstalowano radiowęzeł – była to przewodowa sieć rozgłoszeniowa nadająca program pierwszy Polskiego Radia, a w godzinach wieczornych komunikaty radiowęzła Leżajsk. Jednak w toku 1978 ją zdemontowano, gdy swoją działalność rozpoczęła Solidarność.

W Grodzisku - jako jeden z pierwszych - instalacje elektryczne w budynkach wykonywał Zakład Instalacyjny p. Tadeusza Adlera. Naprawiali oni żelazka i kuchenki, później zajmowali się tym p. Franciszek Ślanda i p. Władysław Ślanda. W latach 1970 – 1974 wobec zwiększonego poboru energii elektrycznej przeprowadzono reelektryfikację poprzez dobudowę stacji transformatorowych. W roku 1973 w Wólce Grodzkiej wybudowano 2 stacje. W roku 1983 zelektryfikowano przysiółek Zagrody, wybudowano stację obok budowanej szkoły podstawowej. W Grodzisku Górnym wybudowano kolejne 3 stacje (1973, 1974 i 1983 r.). W Grodzisku Dolnym powstało aż 7 nowych stacji m.in. w 1976 r. stacje na terenie bazy GS, w 1988 r. stację przy bazie SKR oraz w 2005 r. stację obok Bajanów. W 1973 r. rozpoczęto modernizację linii niskiego napięcia wraz z wymianą słupów na betonowe oraz wymianę przewodów o większych przekrojach. Powyższa przebudowa linii spowodowana była zwiększonym zapotrzebowaniem mocy przez gospodarstwa domowe (silniki elektryczne do napędu maszyn, pralki, lodówki).

W roku 1976 rozpoczęto rozbudowę oświetlenia z lampami rtęciowymi częściowo na istniejących słupach, a także na słupach stalowych, które stoją do dnia dzisiejszego, z późniejszą wymianą na sodowe, a obecnie na ledowe, które są sterowane według czasu zachodu i wschodu słońca. W 1980 roku przeprowadzono modernizację trzonu linii 15 kV poprzez wymianę słupów drewnianych na betonowe wraz z wymianą przewodów o zwiększonym przekroju AFL 6 – 70 w trzonie i AFL 6 – 35 na rozgałęzieniach. W roku 2011 dokonano przebudowy na linie kablowe oraz zainstalowano rozłączniki sterowane radiowo w trzonie linii, które skracają czas lokalizacji linii w przypadku awarii lub prac eksploatacyjnych.

Od roku 2000 rozpoczęto modernizację linii niskiego na-

pięcia na przewody izolowane i tak Grodzisko Dolne rozpoczęło od stacji I i IV, jednak przez pewne nieporozumienia między Zakładem Energetycznym a Urzędem Gminy dalsze prace projektowe i wykonawcze zostały wstrzymane. Wznowiono je w 2012. W 2022 roku dokonano przebudowy linii napowietrznej 15 kV na kablową do stacji Grodzisko Górne II i IV wraz z przebudową stacji IV Grodzisko Górne.

Obecnie na terenie niżej wymienionych miejscowości jest:

1. W Wólce Grodziskiej - 5 stacji o łącznej mocy 680 kVA, a długość zmodernizowanej linii niskiego napięcia wynosi 10 7002 m. 113 zainstalowanych lamp oświetlenia drogowego.
2. W Grodzisku Górnym - 7 stacji o łącznej mocy 873 kVA, a długość zmodernizowanej linii niskiego napięcia wynosi 12 786 m. 149 zainstalowanych lamp oświetlenia drogowego.
3. W Grodzisku Dolnym - 14 stacji o łącznej mocy 1774 kVA, a łączona długość przebudowanej linii niskiego napięcia to 10 702m. 332 zainstalowanych lamp oświetlenia drogowego.

Powyższa rozbudowa linii i zwiększone przekroje pozwoliły na instalowanie fotowoltaiki.

Elektryfikacja w poszczególnych miejscowościach na terenie gminy:

GRODZISKO NOWE

W 1956 roku dokonano elektryfikacji miejscowości Dębno i Chałupki Dębniańskie z budową stacji w okolicach szkoły podstawowej, z której pod torami PKP kablem o przekroju YKY 4x16 wybudowano linię niskiego napięcia do istniejących budynków. Ze względu na budowę nowych budynków w sąsiedztwie stacji kolejowej w roku 1970 dobudowano stację IV, a w 1986 przeprowadzono modernizację linii z dobudową czterech stacji i modernizacją linii niskiego napięcia. Obecnie w Grodzisku Nowym jest 5 stacji trafo o łącznej mocy 426 kVA oraz 76 zainstalowanych lamp oświetlenia drogowego.

CHODACZÓW

W dniu 2 lutego 1959 roku dokonano odbioru końcowego linii 15 kV i stacji o mocy 50 kVA oraz zelektryfikowano 124 budynki. W roku 1983 dobudowano stację II, a w 1994 stację III i IV, z jednoczesną modernizacją linii niskiego napięcia przy zastosowaniu pierwszym na terenie Rejonu Energetycznego przewodów izolowanych. Obecna moc IV stacji trafo to 400 kVA oraz 74 zainstalowanych lamp.

LASZCZYN

W 1962 roku rozpoczęto prace przy elektryfikacji, która obejmowała budowę linii 16kV o długości 3328 m, stacje z transformatorami I - 20 kVA, II - 30 kVA i III 50 kVA linii niskiego napięcia o długości 7770 m i 383 m oświetlenia drogowego, zelektryfikowano 93 budynki. W 1986 roku przeprowadzono modernizację linii 15 kV i stacji transformatorowych poprzez wymianę słupów z drewnianych na beto-

nowe, a w 1997 wybudowano stację IV obok rozbudowanej Szkoły Podstawowej. W roku 2020 wybudowano stację V wewnętrzną, zasilaną linią 15 kV kablową przy drodze na Gniewczyne. Obecnie istnieje 5 stacji trafo o mocy 500 kVA. 114 zainstalowanych lamp oświetlenia drogowego.

OPALENISKA I ZMYŚŁÓWKA

W Opaleniskach, w 1962 roku wybudowano 3706 m linii 15 kV i stację o mocy 50 kVA, linię niskiego napięcia o długości 2242 m, oświetlenie drogowe o długości 1635 m i 19 opraw oświetlenia. Podłączono 83 budynki. W roku 1986 zmodernizowano linię niskiego napięcia. Obecna MOC stacji trafo to 100 kVA. 26 zainstalowanych lamp oświetlenia drogowego.

W Zmysławce, w 1962 roku wybudowano 1650 m linii 15 kV na słupach drewnianych i stację o mocy 50 kVA oraz 1986 m linii niskiego napięcia, która zasilala 30 - tu odbiorców. W 1986 roku przeprowadzono remont linii 15 kV, a w 1991 remont linii niskiego napięcia z dobudową stacji IV. Obecna moc dwóch stacji trafo to 200 kVA. 34 zainstalowanych lamp oświetlenia drogowego.

PODLESIE

W dniu 1 marca 1965 roku Społeczny Komitet Elektryfikacyjny odebrał projekt techniczny na elektryfikację, który obejmował budowę linii 15 kV o długości 1650 m, stację trafo o mocy 50 kVA oraz linię niskiego napięcia o długości 4719 m. Społeczny Komitet w składzie Stafiej Stanisław, Niemiec Jan, Piwoński Bolesław i Leja Stanisław organizowali festyny na częściowe pokrycie kosztów budowy. Odbiór robót dokonano w dniu 25 lipca 1965 roku. W 1990 roku wybudowano 639 m linii 15 kV i stację II w okolicy Remizy, a w 1993 roku stację III. Obecna moc trzech stacji trafo to 300 kVA. 44 zainstalowanych lamp oświetlenia drogowego.

ZMYŚŁÓWKA II i III KOPANIE ZMYŚŁOWSKIE

Prace elektryfikacyjne rozpoczęto w 1967 roku i obejmowały one budowę linii 15 kV o długości 3227 m, stację II o mocy 30 kVA i stację III o mocy 20 kVA. Wybudowano również linię niskiego napięcia o długości 3706 m, oświetlenie drogowe o długości 505 m oraz 13 opraw. Zelektryfikowano 82 budynki. W 2020 roku przeprowadzono modernizację linii niskiego napięcia. Obecnie dwie stacje trafo mają moc 200 kVA, a długość zmodernizowanej linii niskiego napięcia to 2 776m. 28 zainstalowanych lamp oświetlenia drogowego.

Do opracowania powyższej historii wykorzystano dokumentację archiwalną z Rejonu Energetycznego Leżajsk, za co wyrażam podziękowania Dyrekcji Rejonu za jej udostępnienie.

Stanisław Baran
emerytowany Dyrektor
ds. technicznych RE Leżajsk

Z kart historii - Wspomnienia Sybiraka

... Zdawaliśmy sobie dobrze sprawę z tego, że przedsięwzięcie będzie dość trudne, raczej wprost niemożliwe. Jednak, mimo wszystko warto zaryzykować choćby dla kilku dni wolności, a później niech się stanie, co ma się stać. Organizację ucieczki wziąłem na siebie. Od kolegów kucharzy, Kazimierza i Józefa, których wtajemniczyłem w nasze zamiary, dostałem trzy porcje chleba, woreczek soli i 4 pudełka zapalek. Oto cały nasz ekwipunek do wędrówki w nieznaną. Gienka i Szczepana wciągnąłem do brygady i rano ruszyliśmy w jej składzie, pod konwojem, do wyrębu lasu. Był to pamiętny dzień 16 sierpnia 1946 roku.

Każdy zespół rębaczy składał się z trzech ludzi, dwóch ścinało drzewo i przecinało go na kawałki, a trzeci obcinał gałęzie. My w trójkę utworzyliśmy taki zespół. Około południa, kiedy konwój znużony usiadł sobie na pniu, my wybraliśmy długą sosnę do zerżnięcia, kierując jej zwalenie w zarośla. Idąc wzdłuż zwalonej sosny, niby dla obcięcia gałęzi, znikaliśmy w zaroślach, kierując się biegiem ku upragnionemu zachodowi. Po prawie dwugodzinnym biegu, znaleźliśmy się na skraju karłowatego lasu. Dalej rozprzestrzeniła się polana porośnięta wysoką trawą. Skacząc przez trawę, co chwila padaliśmy na ziemię i nasłuchiwalismy odgłosów pogoni. Wokół panowała niczym niezmacona cisza z rzadka przerywana trzepotaniem skrzydeł spłoszonego głuszca. Niebawem wpadliśmy po pas w trzęsawisko. Dalszy pochód był niemożliwy. Do następnego lasu dzieliła nas odległość około 200 metrów. Cóż robić? Doradziłem kolegom, żeby położyć się na bagnie i obracać się z boku na bok w kierunku lasu, bo tylko w ten sposób uchronimy się przed zapadnięciem w bagno. Takie kręcenie ciałem było bardzo uciążliwe i mało efektywne pokonywaniu przestrzeni, ale innego wyjścia nie było. Popędzały nas w tym kręceniu ciałem roje komarów, które unosiły się nad bagnem i złośliwie kąsały odkryte części ciała. Nareszcie zmęczeni i umorusani w błocie od stóp do głów znaleźliśmy się na twardym gruncie, a zarazem na skraju lasu. Zawyrokowałem, że mimo zmęczenia musimy iść dalej, żeby jak najdalej odejść od miejsca ucieczki. Pocieszałyśmy się tym, że jakkolwiek bagno było dla nas uciążliwe i wyczerpało zupełnie nasze siły, to także stanowić ono będzie dużą przeszkodę naturalną dla pogoni za nami. Zabrneliśmy w dziką knieję leśną, gdzie chyba jeszcze nie stanęła stopa ludzka. Drzewa powalone ze starości i wichrów, tworzyły wysokie piramidy o różnych kształtach. (...) Nadeszła noc, pierwsza nocna wolności, na łonie bogatej natury. Wybraliśmy jamę utworzoną z kilku warstw powalonych drzew, nakryliśmy ją z wierzchu choinką i rozpaliliśmy mały ogień, aby osuszyć mokrą odzież i odpędzić wciąż atakujące komary. Wkrótce zmęczeni zasnęliśmy niespokojnym snem. Wciąż śniła nam się pogoń kon-

wojentów i ujadanie psów. Co chwila któryś z nas zrywał się i nasłuchiwał. Przekonawszy się, że oprócz gwaru nocnego życia różnych zwierząt, nic więcej nie było słychać, co mogłoby zapowiadać niebezpieczeństwo, znów zasypiał. Wczesnym rankiem wybraliśmy kierunek marszu przeciwny wschodowi słońca i brneliśmy dalej przez knieję, zrywając po drodze napotkane jagody leśne. Natrafiliśmy także na grzyby. Zbieraliśmy tylko młode i najładniejsze. Około południa rozpaliliśmy ognisko. Nazbierane grzyby wbijaliśmy na patyki i piekli na ogniu. Upieczone i posolone grzyby smakowały wyśmienicie, ale nie dawały siły i głodu nie zaspokajały. Posililiśmy się jeszcze porcją chleba podzieloną na trzy równe części i ruszyliśmy w dalszą drogę (...). Po trzydniowym przedzieraniu się przez knieję, weszliśmy w las zdradzający pobyt człowieka. Były wydeptane ścieżki leśne i zrabane pnie drzew. Pod wieczór, czwartego dnia naszej wędrówki napotkaliśmy duży wyręb lasu. Zwały drzewa leżały przy głównej drodze. Opodał na wyrębie stał traktor, którym prawdopodobnie wyciągano drzewo na drogę. Wypatrywaliśmy z ukrycia czy nie ujrzymy jakiegoś strażnika, ale wokół była cisza i nic nie zdradzało obecności człowieka na wyrębie. Podeszliśmy do kabiny traktora. Znaleźliśmy tam wiadro z oliwą, siekierę, piłę poprzeczną i zasmarowane oliwą waciaki. Szczepan, najgorzej ubrany, przywdział waciak na siebie, pocieszając nas, że ostrym zapachem zasmarowanego waciaka, będzie odstraszał od nas komary. Ja wylałem oliwę z wiadra, które od tej chwili służyło nam za naczynie do gotowania grzybów, których w tych lasach było pod dostatkiem. Zabraliśmy również piłę i siekierę, aby pozorować w ten sposób leśnych drwali. Tak wyposażeni oddaliliśmy się od wyrębiska w głąb lasu, na nocny odpoczynek. O świcie ruszyliśmy dalej na przełaj, unikając dróg i ścieżek. Do wypalonego i oczyszczonego wiadra zbieraliśmy znajdowane po drodze grzyby.

Przed nami wznosił się wysoki masyw górski przystrojony kamieniami o fantastycznych kształtach. Wspinaczka na ten masyw górski nie była łatwa. Gienek, najmniej odporny na trudy, nie dorównywał nam kroku i skarżył się, że nie ma już sił do dalszej wędrówki. W jego oczach widać było rezygnację i obojętność na to, co może się z nim stać, gdy pozostanie sam w bezkresnych lasach. Przekonywaliśmy go, że musimy przejść przez grzbiet górski, aby w dolinie, która zapewne będzie za górą, znaleźć wodę do gotowania grzybów. Przy naszej pomocy włókł się dalej. Nogi miał opuchnięte i opuchłe, a boso po kamieniach i chaszczach nie sposób było iść z tak poranionymi nogami. (...)

Wreszcie dotarliśmy do rozległego jeziora, podobnego do szerokiej rzeki, płynącej wśród gór uralskich. Zmęczeni usiedliśmy nad brzegiem jeziora. Słońce ukośnymi promie-

niami grzało jeszcze dość silnie. Zdjęliśmy swoje łachmany i obuwie, aby dać swobodę ciału i moczyliśmy zmęczone nogi. Musieliśmy się jednak schronić w wodzie przed komarami, które znowu otoczyły nas rojem i ciężły niemiłosierdzie. (...) Po umyciu się zabraliśmy się do czyszczenia i gotowania grzybów. Ich przyjemny zapach rozchodził się wokół i drażnił nasze wygłodzone żołądki. Do wykorzystania przedobiedniednego czasu, zabraliśmy się do prania bielizny, naturalnie bez mydła. Kiedy bielizna już schła rozwieszona na krzakach, wzięliśmy się do przyrządzania grzybów. Do zaprawy rozkruszyliśmy w rękach pół porcji chleba, wrzuciliśmy do wiadra i posoliliśmy do smaku. Tak przyrządzone grzyby wstawiliśmy z wiadrem do wody, aby szybciej wystygły. Porobiliśmy łopatki z drewna, które posłużyły nam za łyżki, położyliśmy się w wodzie twarzami do wiadra i wrzucaliśmy łopatkami do ust ugotowane grzyby. Pośpiech w spożywaniu był rekordowy i nie upłynęło 10 minut, a wiadro było już puste. Gienek był nałogowym palaczem. Marudził, że po takim obiedzie należałoby zapalić papierosa, a choćby nawet raz zaciągnąć się mocno machorką. (...) Umcy, najedzeni, przystąpiliśmy do urządzania sobie noclegu, bo słońce już skryło się za horyzontem. Narabialiśmy choiny świerkowej na posłanie i nakrycie, by ustrzec się przed komarami i tak przespaliśmy spokojnie całą noc nad brzegiem jeziora. Następnego dnia wypoczęci ruszyliśmy o świcie brzegiem jeziora z zamiarem ominięcia go i dojścia do następnego masywu leśnego. Uszliśmy już parę kilometrów, a jezioro nadal rozciągało się przed nami i nie było widać jego końca. Zaczęliśmy popadać w wątplenie, czy w ogóle zobaczymy koniec tego jeziora. Po krótkiej naradzie zdecydowaliśmy, że zrobimy tratwę i przeprawimy się na niej na drugą stronę jeziora. Wycięliśmy kilka sosen, pocięliśmy je na trzymetrowe kawałki, oczyścili z gałęzi i stoczyli na brzeg jeziora. Skręcona wiklina posłużyła nam do wiązania tratwy na wodzie. Po wejściu na tratwę zaczęła ona tonąć. Stwierdziliśmy, że powierzchnia tratwy jest zbyt mała i że trzeba dodać jeszcze kilka kawałków drewna. Upewniwszy się, że tratwa zdolna jest utrzymać nasz ciężar, odepchnęliśmy ją od brzegu wiosłami zrobionymi z żerdzi. Na wędrówkę brzegiem jeziora i na zrobienie tratwy straciliśmy prawie cały dzień. Słońce chyliło się już ku zachodowi i w jeziorze, jak w zwierciadle odbijało swoje czerwone oblicze. Piękne kolory promieni słonecznych układały się na tafli spokojnego jeziora. Dobiliśmy wreszcie do brzegu po drugiej stronie jeziora. Tratwę pozostawiliśmy w szuwarach i wyszliśmy na ląd, zadowoleni ze swojego pomysłu i udanego żeglarstwa. Po przespaniu nocy w lesie, wczesnym rankiem ruszyliśmy w dalszą drogę na zachód. Po dłuższym marszu doszliśmy do tej samej tratwy, którą pozostawiliśmy w szuwarach. Znajdowaliśmy się więc na wyspie! Weszliśmy z powrotem na tratwę i zaczęliśmy wiosłować w nieznaną, orientując się kierunkiem naszych cieni. Jeśli tyl-

ko cień naszych ciał przesuwiał się ze środka tratwy, odchylenie zaraz korygowaliśmy wiosłami. Od wiosłowania nieheblowanymi wiosłami na rękach robiły nam się bąble, które zaraz pękały, sprawiając nam wiele bólu. Wreszcie zmęczeniu, głodni, dopłynęliśmy do brzegu wysokiego lasu. Las okazał się bogaty w jagody i grzyby. Idąc wolno, zbieraliśmy napotkane grzyby do wiadra, a jagody do ust, aby ugasić głód i pragnienie. Szliśmy tak przez las na przełaj, aż wreszcie weszliśmy na ścieżkę ciemnego boru, którego liściaste gałęzie były tak spięte ze sobą, że skąpo przepuszczały światło dzienne. Słońce skryło się za powłoką chmur. Orientacja w przestrzeni stała się dość trudna i dlatego postanowiliśmy iść drogą, która na pewno gdzieś nas zaprowadzi. Na zakręcie drogi natknęliśmy się na uzbrojonego w strzelbę mężczyznę. Wystraszyliśmy się mocno, bo był to pierwszy człowiek napotkany przez nas od czasu ucieczki z brygady. On również przestraszył się naszego niecodziennego wyglądu i skierował strzelbę w naszym kierunku. Staraliśmy się uśmiechnąć do niego dobrodusznie, żeby w ten sposób przekonać go, że nie mamy wobec niego żadnych złych zamiarów. Szczepan zagadnął go po ukraińsku, dokąd prowadzi ta droga. Uzbrojony mężczyzna upewniwszy się, że nic mu z naszej strony nie grozi, przewiesił strzelbę przez ramię i wymienił jakąś miejscowość, na co pośpiesznie wyjaśniliśmy, że właśnie w tym kierunku idziemy i w tej miejscowości chcemy zgłosić się do pracy przy wyrębie lasu, ponieważ tam gdzie dotychczas pracowaliśmy, było marne wyżywienie i małe zarobki. Napotkany przez nas człowiek był w tych lasach gajowym, a zarazem zajmował się łapaniem norek w sidła. Wkrótce razem doszliśmy do miejsca, gdzie zamaskowana była nora, u wylotu której ustawione było sidło, a w nim ściśnięte za głowę zwierzątko. Gajowy cieszył się taką zdobyczą, tłumacząc nam, że to bardzo droga skórka. Jako człowiek praktyczny, zapytałem gajowego, co robi z mięsem po zdarciu skórki? – Mięso daje psom, których w gajówce mamy aż trzy. – A człowiek nie może jeść tego mięsa? – zapytałem. – Dlaczego nie. Podczas wojny sam jadłem i bardzo mi smakowało. – odpowiedział gajowy. – To jest pożywne i smaczne mięso, tylko trzeba je odpowiednio przyrządzić. A co, może chcielibyście tego mięsa? – No tak. Mamy tu wiadro z grzybami, to byśmy sobie ugotowali. – No to chodźcie ze mną, tam dalej mam jeszcze kilka nastawionych sidła. Jeśli będą w nich norki, to ja zaraz ściągnę skórki, a mięso możecie sobie zabrać. (...) Norki były nieomal we wszystkich zastawionych sidłach. Gajowy zręcznie pościagał z nich skórki. (...) Poczęstował nas także machorką własnej produkcji i życzył nam szczęśliwej dalszej drogi. Podziękowaliśmy serdecznie gościnnemu gajowemu za tak cenne dla nas dary... *cdn.*

„Wspomnienia Sybiraka” Józef Sigda

*Mieszkańcom
Gminy Grodzisko Dolne
z okazji zbliżających się
Świąt Wielkiej Nocy
życzymy dużo zdrowia,
radości i spokojnych spotkań
w rodzinnym gronie.
Niech Tajemnica
Zmartwychwstania Pańskiego
rozproszy niepokoje,
umocni wiarę i przywróci nadzieję
na lepsze jutro.*

*Wójt Gminy
Grodzisko Dolne
Jacek Chmura*

*Przewodniczący Rady
Gminy Grodzisko Dolne
Kazimierz Matuszek*

Chrystus zmartwychwstał! Prawdziwie zmartwychwstał, alleluja!

Jednocząc się w przeżywaniu Świąt Wielkiej Nocy
prosimy przyjąć życzenia pełne nadziei, pokoju i dobra.

Niech Zmartwychwstały Chrystus, nasz Pan i Zbawiciel, który z miłości oddał życie swoje
za przyjaciół swoich obdarzy Was błogosławieństwem, a Wasze serca nappełni radością.

Niechaj miłość Zmartwychwstałego Chrystusa
staje się źródłem siły, mocy i wiary na każdą chwilę dnia.

Ciepłych, pełnych radosnej nadziei Świąt Zmartwychwstania Pańskiego,
rodzinnych spotkań przy wielkanocnym stole oraz smacznego święconego jajka
życzą:

W imieniu Rady Powiatu Leżajskiego
Przewodniczący
Adam Wylaż

W imieniu Zarządu Powiatu Leżajskiego
Przewodniczący
Marek Śliż

Razem zadbajmy o naszą społeczność,
przekażmy 1,5% podatku na
Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wólka Grodziska

PRZYŁĄCZ SIĘ DO AKCJI 1,5%

KRS: 0000016422
STOWARZYSZENIE ROZWOJU WSI
WÓŁKA GRODZISKA

Przekazując 1,5% podatku wspierasz rozwój dzieci
i szkolny sport w Szkole Podstawowej
w Wólce Grodziskiej.

Za okazane wsparcie
DZIĘKUJEMY!

1,5% dla Pawła

Schorzenie: Mózgowe Porażenie Dziecięce

Szanowni Państwo

Bardzo prosimy o pomoc naszemu synowi, poprzez przekazanie 1,5% swojego podatku za 2022 rok. Paweł urodził się jako wcześniak i już od pierwszych dni przeżył wiele chorób, m.in. krwawienie śródczaszkowe, zespół niewydolności oddechowej, bezdech, leukomalacja okołomózgowa. Niestety, konsekwencją tych zaburzeń jest mózgowe porażenie dziecięce. W celu częściowego uwolnienia od spastyczności, przesyłaliśmy operację podcięcia ścięgien na dwóch poziomach oraz wielokrotnie miał domięśniowo podawaną toksynę botulinową. Od pierwszego roku życia jest rehabilitowany. W imieniu własnym oraz naszego 16-letniego Pawła bardzo prosimy o okazanie zrozumienia i pomocy. Dzięki Państwa wsparciu, Paweł będzie mógł korzystać z kompleksowej i ciągłej rehabilitacji, która wspiera jego rozwój, zapobiega bólom oraz przykurczom. Jesteśmy oniemiałymi, aby prosić Państwa o pomoc, ale rzeczywiście taka pomoc jest potrzebna. Jako rodzice chcemy dać naszemu dziecku szansę na poprawę ogólnego stanu, jednak sami nie jesteśmy w stanie sprostać kosztom wszystkich potrzeb związanych z leczeniem i rehabilitacją.

W rozliczeniu PIT w rubryce „Numer KRS” wpisz:

0000037904

W rubryce „Informacje uzupełniające - cel szczegółowy 1,5%” podaj:

6109 Burda Paweł

Prosimy o zaznaczenie w zeznaniu podatkowym pola „Wyrażam zgodę”

Przez cały rok można przekazywać darowizny na rzecz naszego dziecka:

Fundacja Dzieciom „Zdążyć z Pomocą”

Numer konta bankowego: 42 2490 0005 0000 4600 7549 3994

Tytułem: 6109 Burda Paweł darowizna na pomoc i ochronę zdrowia

1,5% Twojego podatku pozwoli sfinansować leczenie i rehabilitację naszego dziecka.

Będziemy wdzięczni za każdą pomoc. Nawet małe 1,5% to dla nas wielka radość.

Dr Materac

Łóżka

Meble

Materace

Akcesoria

ul. W. Jagiełły 2A, 37-300 Leżajsk

OBOOK BASENU

WIOSENNA PROMOCJA NA KOSIARKI

RATY 0%

GRODZISKO GÓRNE 493 (KORA)

AUTORYZOWANY SERWIS **STIHL®**